

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:

Pe un an 2 fl. (4 coroane).
Pe o jumătate de an 1 fl. (2 coroane).
Pentru România 10 lei anual.

Abonamentele se fac la „Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Apare în fiecare Duminecă

INSERATE

se primesc în biroul administrațiunii (strada Poplăcii nr. 15).

Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr. a treia oară 5 cr.: și timbru de 30 cr.

LIMBA.

Cine are dreptul de a hotărî limba unui popor?

Această întrebare sîntem nevoiți a o pune după-ce vedem, cât de multe lovituri se fac pe toate căile împotriva limbei noastre.

Slavonii ne băgară înainte cu veacuri limba lor în biserică și nu da D-zeu să ne mântuim de ea. Câtă pagubă au făcut ei limbei noastre numai noi o simțim, că și azi băjbăe cărțile noastre bisericești de cuvinte slavone neînțelese sau rău înțelese. Scăpăm de ea. Întră drăguța de limbă grecească. Călugării greci se pun a predica cu mare nătângie, că D-zeu ascultă ruga robilor sei numai în limba grecească. Clasa mai aleasă a poporului din Moldova și Muntenia cîrpește grecește, clerul cântă aghios, poporul nu înțelege nimic.

În Ardeal vine legea reformată. Pătura mai avută a neamului nostru de aci (nemeșii) o primesc. Cu ea primesc și limba ungurească, ear' limba română rămâne o limbă pentru țărani.

Trece vreme. Vine răscoala cea mare pentru deslănțuirea popoarelor din robia iobăgească. Se ivește și dreptul limbei. Se recunoaște — pe hîrtie — fiecărui popor dreptul de a-și folosi în viața publică limba sa. Popoarele prind a-și cultiva limba. În școale se propune fiecărui popor în limba sa. Dar vine la noi dualismul, adică împărțirea împărăției austriace în două părți, cum e și azi. Acum Ungurii își zic, de ce adică sîntem noi domni în Ungaria, dacă nu putem face ca tot omul din această

patrie să fie numai Ungur, să nu mai fie aci vorbă de Sêrb, Slovac, Neamț, Român etc.? Croesc legi și dau porunci, că în administrație, în școale și la judecătoria să fie suferită numai limba lor, ba fac chiar kișdedovuri pentru băieții scoși din leagăn, și în cari să învețe numai limba maghiară. Chiar și în școalele confesionale ale nemaghiarilor viră cu sîla limba maghiară, ear' în școalele comunale și de stat o pun ca singură limbă de propunere. Și mai mult: Un episcop catolic, Ivancovici din Rosnyo, recomandă Slovacilor limba ungurească, ca singură care-i poate scoate, — nu din iad, că-s vii încă, ci zice că din sărăcie vor eși cu limba maghiară. Adecă: Grecii au cerut ca pentru mîntuirea sufletelor să părăsim limba noastră și să învățăm cea grecească; Rușii ne spun, că D-zeu numai în limba rusească ascultă rugăciunile; Ungurii ne vestesc fericirea vremelnică și vecinică numai dacă ne-om lăpêda de limba noastră și vom primi pe a lor.

Dar' să știm un lucru: Și Grecii, și Rușii, și Ungurii sînt numai oameni, ear' dorința ori porunca lor este numai omenească. Peste dorința și porunca omenească, trecătoare, este însă o dorință și poruncă mai mare, vecinică, cea d-zească. Și aceasta nu este în conglăsuire cu cea omenească.

D-zeu iubește varietatea în natură, varietatea între oameni, în limbi. Priviți în natură! Au florile câmpului toate numai o singură culoare (față)? Au paserile cerului numai un singur glas? Au frunzele, arborii și toate plantele o singură formă? A dat D-zeu oamenilor o singură limbă, bună-oară gre-

ceasca, ruseasca ori ungureasca? Nu! D-zeu iubește varietatea, de aceea sînt deosebite soiuri de oameni și deosebite le sînt limbile. Chiar sfinților apostoli a trimis limbi de foc și numai decît începură a predica în limbi străine, cu străine graiuri...

Deci: porunca Celui Înalt să o urmăm și în lături cu veneticii, cari voesc a ne silii limba lor. D-zeu ne-a dat limbă deosebită de a lor, să o cultivăm și prețuim, să nu o schimbăm nici cu una din lume; să cinstim limba fiecăruia, dar' să nu lăsăm pe altul să-și vîre limba sa în a noastră casă, școală și biserică.

Lege despre limbi. Cu ocazia audiențelor din urmă Monarchul a declarat că afacerea limbilor în Boemia, precum și în întreaga Austria, se va regula în curînd prin lege specială, la care guvernul austriac lucrează tocmai acuma, ca să o poată prezenta reichsrath-ului încă în decursul anului acestuia.

V. A. Urechia și studenții. Dl V. A. Urechia a trimis următoarea scrisoare comitetului național-studențesc din Iași: Domnilor și iubii tineri! De mare plăcere mi-a fost primirea scrisoarei ce mi-ați adresat. Ea îmi dă indemn a munci pentru țeară și neam. Cu o tinerime care simte românește ca voi, eu nu mă îndoesc de viitorul națiunii române. Să trăiți și să nu încetați de a lucra pentru triumful idealului nostru. Al vostru iubitor ca un tată V. A. Urechia.

FOITA.

Zi „Român“ odat'!

Prin livezi printre vâlcele
Paște o turmă de oi
Și păstorul după ele
Zice doina din cimpoi;

Une-ori din fluieraș
El le cântă drăgălaș,

'L-aud miorițele,

Saltă ca fetițele,

Saltă vesel prin livezi,

De-ți e drag ca să le vezi.

Zi »păstor« odat';

Pace, s'a gătat!

De răsboiu s'au dat alarme

Și păstorul dela oi

Pleacă încărcat de arme

Cântând doina de răsboiu.

E condus d'un dulce dor:

De al patriei amor.

'Și-a lăsat oițele

'Și-a lăsat mândruțele,

'Și-a plecat cu Dumnezeu,

Ca să-și scape neamul seu.

Zi »ostaș« odat';

Pace, s'a gătat!

A și 'nvins. Acuma vine

Cântând doina: »bun găsit!«

Și la toți le pare bine,

Îl primesc cu: »bun sosit!«

Îl primesc și îl ador

P'al lor cel mai scump odor.

'Și-a găsit oițele

'Și-a aflat mândruțele.

Cu dor toate-l așteptau

Și să-l vadă să 'ntreceau.

Zi »voinic« odat';

Pace, s'a gătat!

S'apucă de plugărie,

Că ogorul lui iubit,

De când fu la bătălie

'I-a rămas înțelenit.

Își prinde boii la jug

Și pleacă cu ei la plug.

Tot cântând doinițele,

Așa-i trec lui zilele:

Pân' ce găta de arat,

De grăpat, de sêmănat.

Zi »plugar« odat';

Pace, s'a gătat!

Unelte de plugărie

Și case de locuit

Mai toate-a face le știe,

Le face pe negândit.

El e bun și de cântat,

Dar' e bun și de lucrat.

Poți să răsbați țerile,

Să cutreeri mările,

Chiar lumea s'o ocolești

Și ca el nu mai găsești.

Zi »meșter« odat';

Pace, s'a gătat!

Cea mai mândră dintre fete,

De soție și-a ales.

În era nouă. Ziarele patriotice înregistrează cu vedită satisfacție faptul că fruntașul Slovacilor, **Dr. Dula**, împreună cu alți consofi de principii, e dat în judecată și a fost pus sub acuză din partea tribunalului regese, pentru „**agitație**” și că tabla regească a confirmat acum hotărîrea tribunalului. »Crima« cu care e învinovățit dl **Dula** și ceilalți consofi ai sei e următoarea: Când a eșit redactorul **Pietor** din temnița Seghedinului, unde petrecuse opt luni întregi, conaționalii sei slovaci 'l-au primit la gară, în număr impunător, și 'i-au strigat câte un »**Jivio**«, petrecându-l până acasă cu cântarea națională „**Hej Slovane**“. Într'adevăr, o crimă oribilă, care cere răzbunare chiar și în — era nouă!

De peste săptămână.

Delegațiunile.

Pe 30 Nov. sînt conchimate în Viena și vor fi primite în sala curții împărătești, »delegațiunile«.

Ce sînt delegațiunile? Sînt *dieta împărăției*, adică o dietă mai presus de dietele celor două jumătăți ale împărăției, Austria și Ungaria. Și Austria și Ungaria își are dieta sa proprie, în Viena și Pesta, în care aduce legi și ia hotărîri privitoare la cărmuirea din lăuntru a țerei în numele căreia lucrează. Dar' nici una nici alta nu poate hotărî nimic ce se privească toată împărăția, de pildă în ce se ține de politica în afară, cu celelalte state, nici ce privește armata, care este și ea a împărăției, nu a unei țeri numai, și alte treburi așa mai înalte.

Pentru a hotărî în aceste treburi comune (obstești) pentru amîndouă jumătățile împărăției, este așezată o dietă mai presus de cea din Viena și Pesta, și cea dietă se numește »delegațiuni«. Delegațiunile stau din 120 de deputați, dintre cari 60 sînt aleși din dieta Vienei și 60 din a Pestei și acestia la oaltă hotărăsc apoi în treburile de cari pomierăm.

Delegațiunile se întrunesc numai odată în an (într'un an în Viena, într'altul în Pesta), pe vreme scurtă.

Est-an ele sînt conchimate pe 30 Nov. n. în Burg-ul (curtea împărătească) din Viena.

Dela Slovaci.

Stăpînirea ungurească a țerei, cred că cu sila, tot va face ea să amuțescă guvernele naționaliștilor, când Slovaci, când Români,

când Sârbi ori Sași, — și dă înainte pe calea miserabilă a deschiderii de temniți pentru cei-ce nu vor să-și înecă inimile lor de buni naționaliști.

În curînd va fi tras pe banca acușătorilor unul dintre fruntașii naționaliști slovaci, dl **Dr. Dula**. Ce a păcătuit? Eacă ce: Redactorul slovac **Pietor** stase opt luni închis în Seghedin pentru foaia sa, și la eșire 'l-au primit la stație mai mulți Slovaci buni, cu **Dr. Dula** în frunte, strigându-și »să trăescă« și petrecîndu-l acasă, cum 'i-se cuvenia ca la un martir al luptei lor naționale, cu cântarea »**Hei Slovane**« (ca »Deșteaptă-te Române« al nostru). Pentru asta acum s'a pornit proces contra fruntașului slovac, și contra mai multora, pentru-că prin eșirea în calea lui **Pietor**, ar fi preamărit pe un om pedepsit pentru o faptă neiertată, deci au preamărit fapta însași pe care legea a pedepsit-o în numitul gazetar, — și pentru asta trebuesc și ei pedepsiți.

Zi-le nebuni si treci înainte!

Din Bucovina.

Dreptatea a biruit! După-ce încheiasem numărul nostru trecut prin care vestiam, că goană mare s'a pornit contra preoțimei române bucovinene, am aflat știrea, că în urma pășirii deputaților români bucovineni pe lângă guvernul din Viena și în dieta din Viena, guvernul central vienez, dând aspru peste nas guvernului bucovinean din Cernăuți, a *oprit ori-ce cercetare contra preoților români și ori-ce prigonire a lor pentru-că s'au adunat de 'și-au apêrat onoarea și caracterul lor*, lucru pe care voia să-l facă guvernorul (Bucovinei) Bourguignon.

Din România.

Luni în săptămîna asta s'a deschis la București dieta Țerei-Româneșii.

M. Sa Regele Carol I., care petrecuse din vară tot la fărmeatul loc Sinaia (dela Brașov și Predeal peste munți) a sosit la București anume pentru a deschide însuși dieta și a o porni pe drumul lucrării

S'au făcut întâiu rugăciuni în biserica mare catedrală, apoi adunându-se dieta și senatul și lume multă în sala dietei, așteptau sosirea Regelui. La orele 11^{1/2}, Regele și Principele moștenitor Ferdinand, însoțiți de înalte porsonagii, au plecat din curte, ear' plecarea lor a fost vestită prin descărcarea deodată alor 101 tunuri.

În Austria.

Fiind Cehii foarte înverșunați asupra guvernului de acum, care a retras legile ce îndreptăteau limba cehă cu cea germană în

Boemia, — dieta vieneză nici nu poate lucra nimica. Cehii au început să-și împedecă roatele. Au început să vorbească la ori-ce lucru mic, atît de mult, cât să se treacă toată vremea cu vorbe și la încheiere și la hotărîri să nu se poată ajunge, și să vie Anul-Nou și guvernul să nu aibă legile de care are lipsă pentru a pute cărmui țeara.

A întervenit însuși Împăratul ca să-și îmblânzească, dar' nu se arată semne de pace.

Din pricina aceasta se spune, că ministrul-președinte **Clary**, capul guvernului de acum, se va retrage dimpreună cu **Kindlinger**, al dreptăței, spre a împăca pe Cehi, lăsând pe alții în locul lor.

Eată cum un popor ridicat în avere și cultură, e hotărîtor în lucrarea statului, chiar și când nu are el frênele țerei în mână.

DIN LUME.

Răsboiul în Africa-de-miază-zi.

Soartea răsboiului dintre Englezi și Buri e schimbăcioasă. Buri au străbătut învingători în trei părți pe pămîntul stăpînit de Englezi. La apus, la miază-zi în țeara Cap și în țeara Natal.

Orașul Ladysmith n'a căzut încă în mâinile Burilor, dar' Joubert lăsând o oaste să-l fie încunjurat, a plecat cu grosul armatei spre **Pietermaritzburg**, capitala Natalului și s'a apropiat de ea.

La vederea acestor isbânde Englezii s'au împulpat și ei. În apus a mers generalul lor **Methuen** și întîlnindu-se cu o oaste de a Burilor, a bătut-o la **Belmont**. De altă parte generalul englez **Buller** a sosit în Natal și a trimis o oaste la Ladysmith, în ajutorul orașului.

Această mișcare a silit pe Joubert a se retrage și el dela **Pietermaritzburg** spre Ladysmith.

Așa se schimbă isbânzile în răsboiu, când pe o parte când pe alta.

O primejdie mare însă amenință pe Englezi, anume răscoala Africanderilor, adică a acelor Olandezi, cari trăesc în colonii sub stăpînirea engleză. Răscoala s'a și început și dacă se va estinde, va pricinui mari greutăți Englezilor.

Unul altuia să dete,
Cîntînd doina tot p'ales.
Pe căsnicie se pun:
Tot adun și ear' adun;
Își grijesc mlădițele
Prețuind comorile:
Limba sa și neamul seu
Și mai sus pe *Dumnezeu*.
Zi „**Român**“ odat';
Pace, s'a gătat!

Brașov, în Octomvrie 1899.

I. Dariu.

Poesii populare.

Din Ida-mare.

Culese de **Mihail Teglariu**, june.

Vai de mine mult mă coc,
Pân' ce-'n lume n'am noroc,
Dar' de ce să mă mai coc
Că mai sînt fără noroc,
Sînt ficiori de protopop
Nici aceia n'au noroc.

Ce te ții lele-așa mare
Că nu ești ruptă din soare,
Nici ești găzdacă-așa mare.
Nici nu ești ruptă din lună
Nici găzdacă așa bună,
Că n'ai boteieș de junci
Nici n'ai boi cu coarne lungi,
Nici n'ai plug cu patru boi
Nice boteieș de oi.
Pentr'un răzoraș cu spini
Te ții mîndră de vecini,
Pentr'un răzoraș cu flori
Te ții mîndră de ficiori,
Nici ala nu-'i num'a tîu
Că sînteți câți pești în tîu,
Voi la mă-ta sînteți zece
Din moșie nu-'i ce-alege,
Cînd veți da de-ți împărți
Nu știu ce 'ți-s'a veni
Cu de fîn, cu de bucate
Cât vei duce-odată 'n spate.

Cât îi fata de micuță
Sare 'n sus ca ș'o broscuță,

Cînd își vede drăguțu
Sare 'n sus ca mîțucu.

Tu bliță așa-i gîndit
Pe lume și pe pămînt,
Că tu dacă mi-'i lăsa
Eu ca tine n'oi afla,
Și tu dacă mi-'i urî
Eu ca tine n'oi găsi,
Cu ochi verzi ca mîțele,
Picioare ca ratele,
Ochii mari ca la mîgari,
Buze ca la corturari.

Frunză verde de trifoi
Ce nu vii bade la noi?
Frunză verde a răchiții,
Eu aș veni draga badi
Dar' nu mă lasă Nemții,
Nemții știu în limba lor
Nu știu că nouă ni dor,
Nemții știu grăi nemțește
Nu știu că mîndra dorește.
Mă duceam la mîndra mea
Și n'aveam unde șede,

Sinodul arhidieceșan din Blaj.

Încă din vara caldă se auzia că clerul român din arhidieceșă gr-cat de Alba-Iulia și Făgăraș o să țină în astătoamnă un sinod mare la Blaj. Foaia noastră încă a adus la timpul seu această veste plăcută. Zicem: plăcută, că ce este mai plăcut decât atunci, când se adună la un loc mulți frați împreună, pentru de a pune la cale lucruri bune? Timpul pentru acel sinod s'a hotărât să fie ziua de 22 Noemvrie n. și cele următoare. De abia aștepta tot Românul cu inima curată să vină acea zi, ca să se adune lamura preoției române gr-cat. din arhidieceșă, și acolo la Blaj, unde s'au pus la cale multe lucruri bune pentru folosul neamului, să mai pună la cale și de astă-dată baremi ceva bun, cât se poate după împrejurările grele în cari trăim. Și a venit și acea zi mult dorită. Și au venit la Blaj toți protopopii din arhidieceșă cu câte un preot fruntaș din fiecare protopopiat. Și împreună cu domnii canonici și cu alți preoți luminați din Blaj, în frunte cu I. P. Sa dl Metropolit Mihályi, au sfătuit multe și cu temei asupra multor lucruri, cari pentru noi sânt de toată însemnătatea. Despre hotărârile luate în sinodul din Blaj vom înștiința în cele următoare pe bunii cetitori ai «Foi Poporului», ca să le știe, că vrednice sânt să le știe tot Românul.

Sinodul s'a deschis Mercuri, la 22 Noemvrie cu o frumoasă cuvântare a I. P. S. Sale bunului Metropolit Mihályi.

Din multele sfătuirii vrednice de acești fruntași ai noștri, sinodul a adus următoarele hotărâri:

Să se facă pași hotărâți pentru adunarea unui *congres mixt* constător din fruntașii mirenilor și ai preoților, cari să lupte în contra contopirei bisericei române gr-cat. cu biserica catolică maghiară și să organizeze autonomia deosebită și neatrănătoare a bisericei române gr-cat. Să se publice într'o broșură istoricul acestei afaceri pe baza de documente. A luat hotărâre despre salarisarea preoților astfel, că numai așa să primească preoții bani dela stat, dacă aceia vor veni la Veneratul Consistor și el să-i împartă la preoți. Cu îmbunătățirea salarelor preoțești să se ocupe mai deamărunt și *congresul mixt*, care trebuie convocat pentru deslegarea multor afaceri arzătoare.

Acestea sânt cele mai de căpetenie hotărâri, care, precum vedem, sânt vrednice de toată luarea aminte, ear' părinții sinodali, cari le-au adus, vrednici de toată lauda.

Până a nu începe desbaterile sinodale s'au trimis din partea sinodului două

telegrame, una la Roma, la P. S. Sa Papa Leon al XIII-lea, dela care a și sosit răspuns de binecuvântare, și altă telegramă s'a trimis M. Sale bunului nostru monarch Francisc Iosif I. în Viena. Această telegramă a fost în limba română, ear' cea cătră Papa în limba latină.

Cât a ținut sinodul, membrii sinodali au prânzit tot la curtea metropolitană. În decursul prânzurilor tot sfaturi au avut despre ale noastre afaceri arzătoare. Să de D-zeu, ca nu peste mult să vă putem înștiința despre *congresul mixt*!

Prea multă slugărnicie!

Un bun Român din părțile chiorene și cetitor zelos al foi noastre, ne scrie cu inima cernită de necaz și de rușine despre ceea-ce 'i-a fost dat să vadă într'o călătorie a sa, ce o făcea cu trenul dela Dej spre Baia-mare.

Ne scrie adecă, că la gara Jiboului s'a făcut din partea Ungurilor o primire minunată episcopului unguresc reformat din Cluj. Și acest lucru 'i-a plăcut Românului nostru, că deoparte a văzut cum un vlădică își caută credincioșii, de altă parte a văzut cum credincioșii își primesc cu brațele deschise pe vlădicul, ce vine să-i vadă. Când au ajuns cu trenul la gara din Szamos-Odorheiu ear' a văzut Românul nostru public mare, eșit într'u întâmpinarea vlădicului reformat. Numai cât aci nu erau numai Unguri, ci și Români veniți într'u întâmpinare. Și această vedenie 'l-a mâhnit. Ear' când a văzut că printre bieții Români, aduși poate cu sila, sânt și preoți de Român, atunci 'i-a sângerat inima de mâhnire și de rușine și 'și-a zis: Doamne! Până într'atâta am ajuns, de preoții noștri es într'u întâmpinarea vlădicului reformat și-i fac parade, ba se află gata a-l lua și pe umeri, cum siliți erau să-l poarte moșii și strămoșii noștri? Prea multă slugărnicie! Avem și noi vlădică, de ce nu vine între noi, să-i facem primire cum o fac Ungurii la vlădică lor? Ear' dacă al nostru vlădică nu vine, de ce es preoții noștri în reverenți și cu brăie vinete și roșii într'u întâmpinarea unui vlădică calvin? Doară acela 'i-a sfințit? Acela le-a dat reverențele și brăiele? Acela le dă precurile, de-i strigă «eljen» și-i țin vorbiri ungurești de bună venire? Doamne! Ce rușine pe neamul nostru că avem și astfel de preoți, cari strică și numele cel bun ai celor buni! Un domn a recomandat la vlădicul unguresc pe acești preoți, vezi bine ungurește, așa: *Kerebecz Gábor*, protopop al Odorheului; *Bran*

Lorincz, preotul Seplacului; *Lengyel Zsigmond*, preotul Inoului.

Pagubă că n'a pofit vlădicul reformat să-l iee în spate cesti trei preoți de Român. Dar' cred că 'i-a recomanda dlui solgăbiru să le iscălească chitanțele câte pe 25!

Numai de-ar fi 25 de care să-i arză!

Mari binefăcători.

Vezi Ilustrațiile. —

Din frumoasele ilustrații, cu cari este împodobit neîntrecutul *Călimdarul Poporului* pe anul 1900, dăm azi portretele alor doi binefăcători, a dlui *Mihaiu Butean* și a soției sale *Floriana Jucan* din *Ciomacoz*.

Eată ce se scrie în «*Călimdarul Poporului*» la *Răvașul nostru* despre acești binefăcători:

Fundațiuni multe și frumoase au făcut în anul acesta dl *Mihaiu Butean* și soția sa *Floriana Jucan* din *Ciomacoz*, în părțile Sătmăruului. (Vezi portretele lor pe pag. 114 și 115). Acești buni creștini, cu inimă românească, în scurtă vreme de o lună de zile au făcut 19 fundațiuni, în sumă de 17.750, adecă 17 mii 750 fl.! Și a înșira aceste fundațiuni e greu. Au dat 2000 fl. pentru creșterea alor doi școlari în Beiuș; 5000 fl. pentru a face slujbe sfinte pentru odihna sufletelor părinților și fraților sei răposăți, cum și a lor înșiși după moarte; 2000 pentru săracii din sat de Crăciun; 1100 școalei și bisericei din sat; 1200 altor biserici și săraci; 4000 fl. pentru o capelă în cimiter; 1600 fl. săracilor din 8 comune din jur; 850 fl. pentru un clopot la biserică și altele.

Așadar' aproape 18 mii fl. au jertfit bunii creștini din *Ciomacoz* într'o lună de zile, și este nădejde că vor mai jertfi din ce le-a dat D-zeu.

Dl *Mihaiu Butean*, de origine din Șomcuta-mare, se trage dintr'o veche familie românească. Un strămoș al seu Teodor Beran (după comuna în care locuia) a căpătat nemeșia tocmai în 1784, anul revoluțiunei lui Horia. E de 70 ani; soția sa *Floriana*, e de 66 ani; copii nu au. Azi au avere mare, 9 case și 650 jugere de pământ. Și aproape toată averea 'și-au câștigat-o prin munca lor. Când s'au luat în căsătorie abia aveau 40 de jugere. Cu muncă, chibzuială și cruțare 'și-au agonisit totul. De însemnat, că dl *Butean* n'a fumat tutun și n'a beut rachiu nici-când. După-cum se vede că au inimă bună vor mai face încă multe lucruri bune. Episcopul din Oradea-mare, I. P. S. Sa *Michail Pavel* 'i-a lăudat mult pentru frumoasele fapte creștinești printr'o scrisoare minunată ce le-a trimis.

Că pe vatră-i zăhăială
Tot o lingură ș'o oală,
Și pe lăiți îi zăhăit
Tot o lingură ș'un blid,
P'angă vatră-s copii mici
Umblă ca niște limbrici,
Doi-trei strigă, unul tace
Nici-odată nu-s în pace.

Mult mă muștră cucuțul
Pân'ce n'am glas ca dînsul;
Cum voiu avè glas de cuc
Că seara plângend mă culc?
Cum voiu avè glas de om
Că seara plângend adorm?

Frunză verde lemn uscat,
Tinără m'am măritat
Rea soacră 'mi-am căpătat,
Cătră căne zice nea,
Cătră mine taci cătea,
Și 'n căne dă câte-odată
De mine rupe-o lopata.

M'o mînat maica de-acasă
Să-mi aleg una frumoasă,

Uite maică ce-am ales:
Buha buruienelor
Și urîta fetelor.
Pentru cine să dau dare
Pentru-o strîmbă de spinare?
Să dau dare și miriș
Să mă uit la ea costiș!

Din Bucium-Cerbu

Culese de *Indita Todea*.

Cine m'aude cîntând
Crede că n'am nici un gînd,
Și cînd cînt mai cu durere
Zice că am beut bere,
Da n'am beut nici vinars
Căci eu cînt că 'mi-e necaz,
Dar' n'am beut nice vin
Eu cînt de amar și chin,
Dar' eu n'am beut nici bere,
Eu îmi cînt zilele mele
Căci 'mi-le petrec cu jele,
Cu jele și cu necaz
Și cu lacrimi pe obraz,

Cu jele și mare chin
Și cu lacrimi și suspin,
Fără nici o mîngăiere
Îmi plîng eu zilele mele,
Fără nici un ajutor
Voiu tot plînge până mor.

Originea doinelor.

— Credința poporului țeran. —

Doi țerani discutau între ei asupra întrebării, că »de unde se arăduesc (provin) horile« (doinel) ?

— Acelea le fac oamenii, apoi le învață unul dela altul, — zise unul.

— Ba nu de acolo se arăduesc, frate; horile le fac faraonii ceia ce s'au înecat în Marea-Roșie când au voit să ajungă pe Evrei, — îl luminează celalalt. — Ei acum sânt jumătate pești și jumătate oameni și toate horile ei le arăduesc.

„Chimu“.

Scrisoarea aceasta e de următorul cuprins:
Iubiților nostri în Christos credincioși
Mihaiu Butean și Floriana Jucan
în Ciomacoz.

Din relațiunile oficioase a prea onoratului Lazar Iernea, protopop, on. paroch în Ciomacoz și asesor consistorial venindu-ne la cunoștință jertfele și așezămintele cele frumoase, cari le faceți neîntrerupt pentru mărirea lui D-zeu, pentru înflorirea sfintei biserici și a religiunii noastre, pentru mântuirea sufletelor și pentru bunăstarea deaproapelui, e cu neputință ca să nu ne bucurăm în Domnul și noi, și să nu se îndemne sufletul și inima noastră părintească de a vă răspunde recunoștință și mulțumită pentru atâtea binefaceri creștinești.

Voi, iubiților fii! sunteți din ceata celor puțini aleși ai lui D-zeu, pe cari Atotputernicul v'a provăzut cu avere pământească, pentru-că v'a cunoscut sufletul cel bun și inima cea cucernică și a prevăzut prea bine, că averea voastră

biserică, așa și casa preotească să aibă din ce să-și acopere spesele reparațiunilor întrevininde, spre cari scopuri asemenea ați făcut fundațiuni corăspunzătoare. Nu v'ați uitat nici de acei credincioși neputincioși din Ciomacoz, cari nu sânt în stare să-și câștige pâinea de toate zilele, — nu de veduve și orfani, nu nici de pruncii școlari săraci de acolo, făcut-ați și pentru acestia așezăminte de ajutorare.

Îngrijitu-v'ați și de studenții gr.-cat. săraci din gimnasiul nostru din Beiuș, pentru acestia încă ați făcut fundațiuni în internatul nostru din Beiuș, cu înțâietatea consângenilor vostri la acelea, ear' în lipsa acelora să se împărțășească în aceste binefaceri ori-cari studenți gr.-cat. diligenți și cu purtare morală bună.

N'ați scăpat din vedere a vă îngrijii și despre repausul trupurilor voastre, după-ce prin dispozițiunea providenței d-zeești să va despărți sufletul de dinsele. Pus-ați în prevedere și ați făcut dispozițiunile de lipsă pentru a se zidi spre acest scop un mausoleu, o capelă

orfanii, miserii și neputincioșii se vor ruga mereu pentru sănătatea și vieța voastră îndelungată, pentru iertarea păcatelor, pentru mântuirea și fericirea voastră vecinică. La mulți multă bucurie, multă mângâiere le-ați făcut pentru timpuri îndelungate, pentru timpuri — așa zicând — vecinice. Îndemnați de inima voastră cea bună și compătimitoare, în vieța voastră pe mulți goli i-ați îmbrăcat, pe mulți flămânzi i-ați mângâiat, apoi despre unii ca acestia, precum sunteți voi, zice S. Mateiu evang. c. 5, v. 7: »Fericiti cei îndurați, că spre aceia se vor îndura«. Fost-au bolnavi, neputincioși, săraci destui, cari — afară de D-zeu — ne mai având în nimeni ceva speranță, cu ochi scâlțați în lacrimi căutând la cer strigau: oare mai este om în lume căruia să-și fie milă de mine și să mă ajutorească? și dacă soarta unor ca acestora a venit la cunoștința voastră, nici-când n'ați întârziat a le da spriginul și mângâierea dorită.

Făcut-ați multe instituțiuni frumoase, făcut-ați multe așezăminte mărețe, cari

Mihaiu Butean de Bera,
mare proprietar în Ciomacoz (părțile Sătmarului).

Floriana Butean, n. Jucan,
soția marelui binefăcător M. Butean din Ciomacoz.

veți ști să o folosiți pentru fapte mărețe Atotputernicului D-zeu bine plăcute, — să fie pentru acelea numele Domnului totdeauna binecuvântat.

Știm noi prea bine: câtă osteneală, câte griji, câte sudori a trebuit să suferiți strângându-vă averea, cu care v'a dăruit D-zeu, aveți însă și răsplata tuturor acelora în bucuria care o simțiți, văzând: că prin fructul acelor osteneți și griji v'ați ajuns scopul cel măreț de a pute să faceți mult bine atât spre mărirea lui D-zeu, cât și întru ajutorarea celor asupriți de soarte.

Ați făcut fundațiuni pentru sf. liturgii, cari din ani în ani se vor servi la altarul Atotputernicului D-zeu pentru iertarea păcatelor și pentru repausul sufletelor voastre și a consângenilor vostri.

Inima voastră cea bună și cucernică v'a îndemnat să vă îngrijiiți și de bunăstarea sfintei biserici gr.-cat. din Ciomacoz, ca din rodul ostenețelor voastre să fie provăzută pentru totdeauna cu lumini și tămâie, și ca precum sfânta

frumoasă, care va vesti mărirea lui D-zeu, și pentru oameni va fi un monument sacru, care îi va îndemna la frica lui D-zeu.

După-ce ați făcut atâtea așezăminte mărite, și prin acelea ați mângâiat și ați fericit atâtea suflete, atâți oameni apesați de soarta vieții, — acum e cu neputință ca să nu simțiți o bucurie mare în sufletul și în inima voastră cea bună, care v'a îndemnat la atâtea fapte salutare, și cu tot dreptul, pentru-că:

Preoții din Ciomacoz mereu vor servi la altarul Domnului liturgii sfinte, vor aduce jertfă plăcută lui D-zeu pentru voi și pentru consângenii vostri. Fericiti sânt acei consângeni, că v'au mai avut pe voi, suflete atât de cucernice în vieța, cari să se îngrijească și de a lor mântuire vecinică.

Sfânta biserică din Ciomacoz, mama voastră cea bună — pe care asemenea o ați împărțășit din bunățile voastre — va preamări numele vostru, a fiilor sei credincioși, — studenții, veduvele,

toate vi-le va răsplăti Atotputernicul D-zeu și în această vieță până veți mai petrece pe acest pământ, ear' după-ce veți fi chemați la eternitate, le va răsplăti cu cununa celor aleși ai sei, punându-vă de-a dreapta sa în împărăția sa cea cerească, căci se zice în Sfânta Scriptură la S. Mateiu evang. c. 10, v. 42: »Ori-cine va da unuia dintre acesti mai mici numai un pocal de apă rece, nu-și va perde răsplata sa«, — ear' Domnul Christos zice la Sfântul Ioan evang. c. 12, v. 26: »Cine-mi servește mie, acela e servul meu, și pe acela îl va preamări Tatăl meu«. Noi încă rugăm pe Atotputernicul Dumnezeu, ca pentru binele de obște să vă trăească timp cât mai îndelungat cu deplină putere și sănătate.

Darul Domnului nostru Isus Christos și dragostea lui D-zeu Tatăl, și împreunarea Spiritului sfânt să fie cu voi.

Oradea-mare, din ședința consistorială, ținută în 5 Octomvrie 1899.

Pavel Episcopuul.

PARTEA ECONOMICĂ.

Grajdurile.

Precum omul dintr'o casă scundă, îngustă, umedă și cu ferestrele mici și înțepenite, cari nu se mai pot deschide nici-odată, așa, că aerul din casă totdeauna e stricat și greu, — nu poate fi frumos la față și deplin sănătos, ci mai mult slab și palid, — întocmai așa nu pot fi grase, frumoase și sănătoase nici animalele, ținute în grajduri umede, scunde, înguste și întunecoase.

Oamenii mai săraci însă, deși sunt siliți a petrece în asemenea case nesănătoase, cel puțin nu sunt legați în acelea și îndată-ce ved, că-i doare puțin capul, sau altcum le este cumva rău, îndată es afară în aerul curat, sau se duc la vr'un vecin, care are o casă ceva mai largă și mai sănătoasă, pe când bieteles animale de casă sunt legate bine de iesle, cu ștreanguri groase, ca să nu se prea poată mișca, decât doar' chiar numai să se culce.

În starea aceasta sunt ținute cele mai multe din animalele economilor noștri, câte o jumătate de an, neslobozindu-se din grajd, decât până la apă, ca și cei osândiți în temnițe. Să nu ne prea mirăm dar', când le vedem primăvara, că deși unele es mai moarte de slabe din iarnă, totuși, după-ce scapă din robia grajdurilor și se ved la largul, își arată și ele semnele de bucurie prin alergări și sbierături puternice.

Împrejurarea, că cele mai multe din grajdurile economilor noștri de vite, nu sunt destul de corăspunzătoare, că unele mai sunt și foarte friguroase, așa că în iernile mai grele nu numai că rabdă mult frig, dar' mai pot și degera, ca să se prăpădească; apoi împrejurarea, că unele grajduri mai au și niște iesle de tot simple, făcute din câțiva pari și îngrădite cu nuiele, numai în fața pământului, așa că dacă vitele se împung una pe alta, sau dacă se desleagă vre-una din ele, sau vrea să se lingă, odată poate căde în asemenea iesle și în dimineața următoare se poate afla moartă, după-cum se întâmplă aceasta destul de des la economii noștri: toate aceste împrejurări ne-au îndemnat ca să arătăm la acest loc, fie și numai pe scurt, recerințele mai însemnate, ce ar trebui să întrunească un bun grajd de vite.

Pentru a ferii grajdurile de umezeală, care după-cum am văzut, este scăderea cea mai mare, trebuie să le facem sau zidim la un loc deplin uscat, și dacă se poate și ceva mai ridicat. În lipsa unui asemenea loc este bine a se ridica grajdul prin bolovani de peatră și năsip.

Odată locul ridicat, se începe adunarea materialului de zidit: peatră, cărămidă, var ș. a. Când materialul se află tot adus la fața locului, se plănuiește și se sapă pământul, pe care apoi se ridică pereții. Ușa grajdului e bine să fie spre miază-zi sau apus, de unde nu prea suflă vânturi răci, ear' ferestrele de sticlă, în număr de cel puțin două, sunt de a se face în perețele cu ușa, ca lumina se poată pătrunde în grajd din dos, ear' nu din față, de unde ar pute

fi vătămătoare pentru ochii animalelor. Alte două ferestri mișcătoare, sau o ușă umblătoare sunt de a se face de cătră șură, ca să se poată pune nutrețul de lipsă, dacă grajdul este astfel întocmit.

Înălțimea pereților la grajduri trebuie să fie cel puțin de doi metri și jumătate, ear' lărgimea lor se face în proporțiune cu numărul vitelor, ce voim a adăposti în ele. Cu cât se face grajdul mai larg, adecă pentru mai multe vite, cu atât se recere, ca să fie mai înalt, de oare-ce aerul în grajdurile cu mai multe vite se strică foarte ușor și devine înădușitor, ba de multe-ori chiar stricacios.

În grajdurile scunde de lemn și indesuite de vite nu este consult a se culca servitori sau alți oameni peste noapte, de oare-ce se pot îneca foarte ușor în aerul acela nădușitor numit și carbon.

Dacă grajdul de peatră, căci de acestea e vorba acum, se face pentru vite mai puține, atunci grinzile sau stucătura poate să fie și de brad, căci nu prea asudă, ear' dacă grajdul se face pentru vite mai multe, atunci grinzile sau stucătura e bine ca să se facă de stejar, de oare-ce în asemenea grajduri, fiind înădușeala prea mare, cam asudă și ușor se pot putrezii și dărîma.

Dacă voim, ca grajdurile să fie cât mai călduroase, atunci în pereții acelora punem numai cărămidă, ear' dacă voim ca acelea să fie peste vară ceva mai răcoroase, atunci printre cărămizi mai putem pune și câte o peatră de rîu.

Coperișele la grajdurile de peatră se fac în proporțiune cu lărgimea lor și se acoper cu țigla sau șindile.

Ieslele se fac din stilpi de stejar, în cari se înțepenește deasupra o grindă de brad, pe care apoi se bat scândurile, cât de des, ca să nu cadă nutrețul din ele, fie acela cât de mărunt. Ele trebuie făcute așa de înalte, precum de mari sunt și vitele, cari au să mănânce din ele.

Dacă grajdurile nu sunt în legătură cu șura, atunci în partea dinspre șură se face o ușă sau un coș, pentru a pute ține în el, ca într'un magazin, nutrețul aruncat din șopron sau adus aci din clăile de afară.

După-ce astfel toate s'au isprăvit în lăuntrul grajdului, ne apucăm de poditul aceluia. Cu prilejul acesta să se bage bine de seamă, ca poditura cătră iesle să fie ceva mai ridicată, ca să se poată scurge în jos udul și balegile mai moi. La capetul scândurilor din jos, sau pe la mijlocul grajdului, trebuie să se facă canalul (scocul), pentru prinderea udului și conducerea lui pe sub zid, într'o fântână anume făcută lângă grămada de gunoiu (platformă), de unde apoi să se poată arunca când e de lipsă pe acela, sau să se poată duce pe agrii și fenațe.

În sfârșit se mai așează la un loc poțrivit și patul, dacă e ca cineva să doarmă și peste noapte în grajd, ear' într'o ferastră la mijlocul lui o lumină sau lampă, ca se poată lumina pe timp de noapte.

Precum starea locuitorilor dintr'o comună se poate judeca după casele lor, tot așa se mai pot judeca și după grajdurile vitelor și celelalte clădiri economice, de oare-ce astăzi este pe deplin

constatat, că economii harnici și avuți își fac nu numai lor locuințe frumoase și sănătoase, ci și vitelor lor.

Grajdurile de lemn încă sunt destul de bune. Acestea se fac de obicei în legătură cu șurile. În asemenea casuri, grajdurile pentru vite se fac mai cu seamă sub șopronul de fîn.

Bărnelle din grajdurile de lemn pot să fie de brad, de fag sau de stejar. Cele mai bune sunt cele de brad, sub cari e bine a se pune tălpi de stejar.

Pereții grajdurilor de lemn se bat cu lut, apoi se prind cu pământ și balegă, ca să nu crepe, ear' mai pe urmă se văruesc. Aceia se mai pot bate și cu muruială sau papalașcă de zid, dacă mai întâiu se bat peste ei niște lați de brad, cari se poată împedeca căderea varului. Astfel făcute și grajdurile de lemn, puțin să deosebesc de cele de peatră, mai cu seamă, dacă se fac, după-cum am zis și mai sus, destul de largi și înalte.

Afară de aceste două feluri de grajduri, cari am pute zice, sunt mai cu seamă pentru oamenii cu stare, mai sunt încă un fel de grajduri pentru economii mai săraci și cu vite mai puține, cari se fac din pari și nuiele ca gardul, și apoi se lipesc cu pământ, ca și cele de lemn. Și pentru acestea din urmă trebuie să se țină seamă de însușirile de mai sus, ear' de cumva nu se podesc, trebuie să se ridice la tot casul locul sub ele și să se bătucească cu pământ cleios, care nu lasă să se scurgă udul și să se facă glod și tină în ele.

Între toate grajdurile, cele mai bune și sănătoase, sunt cele curate. Nimic nu este peste curățenie, pentru-că nimic nu este așa de frumos, ca aceasta. De aceea și față cu vitele, trebuie să se țină cont de ea, pentru-că, dacă omului nu-i convine într'o casă nemăturată, murdară și cu un aer greu și stricat, cu atât mai rău le va conveni vitelor, ca să înoate zile și săptămâni întregi în propriul lor gunoiu din grajduri. Ioan Georgescu.

Despre măiestrii.

III.

Dar' oare ce măiestrii să dăm copiilor noștri? Cari sunt mai bune? La această întrebare putem răspunde numai așa: Acea-i bun, ce ne place. De vom sili pe copil la o măiestrie care nu-i place, puțin spor va face în ea. Să știm însă că copilul nu s'a hotărî de sine pentru nici o măiestrie, de nu-l vom capacita, de nu-l vom face să înțeleagă rostul măiestriilor. Că e mai ușor »a bate lela« pe cele ulițe fără nici un rost, decât a sta locului binișor și a lucra câte ceva; e mai ușor a sări gardurile și a bate pomii, decât a fi ascultător de măiestru. Dar', trebuie capacitați copiii, trebuie să-i facem să ne înțeleagă, că așa nu o să ese la creangă verde, nu o să devină oameni harnici de a da piept cu nevoile și greutățile lumii, scurt: că nu vor ave mâncare și îmbrăcăminte, nici cinste între oameni.

De sine se înțelege, că astfel de vorbe socotite, temeinice, nu poți vorbi cu băieți prea tineri, cari încă nu te înțeleg. Deci, până-i copilul în anii de a umbla în școala zilnică, nu numai nu-l oprim, dar' ne dăm sîrguința, ca să învețe bine a citi, scrie, computa și celelalte învățături ce se propun în școală. Din când în când vom vorbi și cu învățătorul și-l vom ruga să nu lase

după copil, ci să fie cu asprime părintească față de el. Serile și în sărbători îl vom pune să ne cetească din cărțile lui de școală, cu deosebire din Legendar, bucăți în cari se vorbește despre măiestrii. Acți le vom atrage luarea aminte, le vom spune despre deosebitele măiestrii și-i vom împrieteni cu cugetul de a se face măiestri. Ca să-i știm însă împrieteni cu acest cuget, trebuie ca noi mai întâi să fim lămuriți.

Acți o mică abatere dela vorbă, care însă ne-a face să înțelegem prețul măiestriilor:

Zice că într-o temniță grea ajunsese un om tânăr pe mai mulți ani. Odată merse împăratul de căută acea temniță, să vadă el cu ochii lui ce fel de osândiți sunt, câți sunt, și care din ce pricină a ajuns acolo.

Când veni la chiliuța unde sta tânărul legat în lanțuri, cu fața bugedă, cu ochii păienjenți, îl lovi o milă neșpusă pe bunul împărat și voi să știe din fir în păr pricina pentru care robește acel om tânăr. Deci îl întrebă:

— De ce ești tu aici, ce ai făcut?

— M'au prins gendarmii, eram flămând și am vrut să fur o pâine dela brutar (pâner) și el m'a zărit și m'a înhățat. Eu, ca să scap de el, l-am lovit odată cu amândoi pumnii în moalele capului, cât odată a căzut grămadă la picioarele mele și cum era omul slab și bătrân, a și murit de loc. Pe mine m'au prins gendarmii și m'a osândit judecătoria la zece ani de robie, pentru moarte de om, cu toate-că eu n'aș fi voit să-l omor.

— Și îți pare rău, de ceea-ce ai făcut?

— Dar' cum foc să nu-mi pară rău, că numai atunci ce bătaie am mâncat, de mă mir că n'am murit; d'apoi de atunci, câte ghiolduri din pumni și din patul puștei, câtă foame, cât necaz...

— Cât mai ai de stat aci?

— Mai am șapte ani, că numai de trei ani sunt aci.

— Și de-i ajunge să scapi, ce-i face?

— Ce-oiu face? Eacă m'oiu arunca într-o apă, ori m'oiu spânzura, că din ce trăi n'am, de voiu cerca să fur, ear' m'or prinde și m'or aduce aci.

— D'apoi n'ai tu vre-o măiestrie, nu știi lucra ceva?

— Nu!

— Până erai la părinți, ce făceai?

— Mă jucam, până fui de vre-o 10 ani, apoi mă băgă tata slugă la un Jidan de umblaiu la cai. Acolo mă învățai beutor și fumător. În urmă mi-a eșit numele și nimenea nu mă ținea, umblam de ici până celo, mai tăiam un lemn pentru o bucată de pâine, mai duceam un vas de apă pentru altă bucată, și așa umblam zdrențos și flămând până căzu aci.

— Tată-t'o mai trăește?

— Ba!

— Dar' mumă-ta?

— Nici!

— Ce-a rămas de ei?

— Eu și două surori.

— Dar' ceva avere?

— Nimic!

Acum știa împăratul tot ce voia să știe, deci zise tânărului așa: Ce crezi tu, care măiestrie este cea mai slabă?

Tânărul cugetă o leacă apoi răspunse: Eu cred, că mai slabă măiestrie n'are nimeni ca cei-ce fac acele, că mult trebuie să pilească la ele și sunt două de un bănuț.

— Așa va fi, răspunse împăratul, și eu totuși vreau să-ți arăt că și din acea măiestrie poate trăi omul cinstit.

Și împăratul porunci numai decăt și aruncară lanțurile de pe tânăr și-i zise: »De azi încolo tu nu mai ești rob. Voi merge cu carte dela mine la fabrica de ace. Acolo vei căpeta mâncare, îmbrăcăminte și casă caldă și vei face ce ți-a porunci mai marele fabricii. Peste un an de zile să vii cu el înaintea mea.

Trecu anul și mai marele fabricii merse înaintea împăratului și cu el era un om tânăr, frumos, și bine îmbrăcat.

— Ce rugare aveți la mine? întrebă împăratul, care cuprins fiind de multe de toate, ca un împărat, uitase de întâmplarea cu tânărul din temniță. Dar' mai marele fabricii îi răspunse:

— Am venit la porunca Măriei Tale. Azi e anul de când am primit în fabrica mea pe tânărul ăsta ce eșise din temniță.

Împăratul nu-și credea ochilor, nu-i venia să creadă că acesta este tânărul cel buged de acu-i anul.

— Tu ești cela-ce nu știai nici o măiestrie?

— Eu, Măria ta.

— Ei — zise împăratul, întorcându-se spre măiestru, — cum te lauzi cu noul ucenic?

— Tare bine, Măria Ta; n'am nici un lucrător mai harnic și mai cuminte decăt el. Ce vede odată, tot ia în cap; ce-i spun odată — nu mai trebuie să-i spun a doua-oară. De se poartă tot așa, în 2 ani de zile va fi în stare să poarte din mintea lui ori-ce fabrică de ace.

Împăratul se bucură foarte și le zise: »Bucurie mare mi-ați făcut cu spusele voastre. De voiu trăi și eu și voi, pe de azi în doi ani să veniți ear' la mine.

Timpul trece repede pentru omul muncitor. D-zeu a dat de și împăratul trăi până-ce trecu cei doi ani și veni mai marele fabricii cu ucenicul după el înaintea Măriei Sale. Acum nu-i uitase și cum îi vazu intrând îi întrebă:

— Ce veste-mi aduceți?

— Bună, Măria Ta, tare bună veste. Tânărul a învățat în acești trei ani măiestria mea atât de bine, de o știe ca și mine. Și acum, fiind eu om greu și cam bolnăvicios, vreau să-l las să o poarte el mai departe. Îl iau ginere-n casă. Aibă numai atâta noroc la fabricarea de ace, cât am avut eu.

Împăratul se bucură mult de auzul acestor vorbe și hotărî ca și copiii lui să învețe fiecare câte o măiestrie. Și au învățat. Și din minuta aceea ori-ce copil de craiu și de împărat trebuie să învețe câte o măiestrie, ca să dea pildă mulțimei poporului că măiestriile nu numai că nu sunt rușinoase, dar' sunt foarte cinstite de toți oamenii cei cuminte.

I. P. R.

„Reun. economică din Orăștie“.

Luni, în 8/20 Noemvrie s'a ținut prima ședință a comitetului nou înființatului »Reuniuni economice în Orăștie«. Au participat 12 membri: Dr. Ioan Mihu, Ioan Mihaiu, Nic Vlad, Dan David, Const. Baicu, Ioan Lăzăroiu, Nic Andreiu, Dumitru Rob, Nic Mihăilă, I. Fleșeriu, Iosif Indriș, Ioan Moța.

Cu bucurie putem vesti că a fost o ședință liniștită, înălțată prin discuții frumoase și frățești, căci între cei prezenți nu s'a manifestat nici o deosebire de păreri, ci a domnit cea mai bună înțelegere, condiție neapărat trebuincioasă pentru a se putea lucra cu folos și bine.

Președintele Reuniunii, dl Dr. Ioan Mihu aducând înaintea unele afaceri curente mai măruntă cari au fost luate la cunoștință, — a arătat apoi că scopul ședinței acesteia prime a comitetului ar fi, a se stabili, cel puțin în linii mari, un program de lucrare pentru comitet și Reuniune, program mărginit deocamdată la aceea ce se va găsi ca fiind mai grabnic de lipsă și totodată cu puțință de îndeplinit.

S'a pornit pe această întrebare, o interesantă discuție asupra lucrărilor multe pe cari Reuniunea va trebui să se le pună la cale pe rând, începând cu puțin și cu ușor, și tinzând la tot mai mult și mai desăvârșit pentru a conduce poporul pe calea unei înfloriri materiale. Prelegerile economice în popor, ar fi întâiul mijloc prin care Reuniunea să-și răspândească ideile începând din nemijlocitate apropiere și urmând în jur, în cerc, tot mai departe. Posibil chiar în iarna aceasta, să facem începutul.

Pentru a avè însă după trebuință și după împrejurările locului, pregătiți prelegători în diferite materii, dl Dr. Mihu roagă, invită pe membri să se însărcineze, după plăcere și aplicare, cu studiarea și pregătirea de prelegeri din diferite ramuri ai economiei, ca să poată prelege unde se va recere. Îndată mai mulți membri ai comitetului primesc asupra lor grija alor anumite prelegeri: dl Ioan Mihaiu declară că va fi gata a prelege mai multe teme agricole, în deosebi însă, ținându-o ca foarte de folos, va îndemna la cultivarea din greu a trifoiului, arătând foloasele aievea îmbelșugate pe care le au economii din cultivarea acestei plante; dl Constantin Baicu va fi gata a prelege despre legumărit și pomărit; dl Daniil David despre viierit; dl Nic. Mihăilă despre vite, cultivarea și nobilitarea soiului lor; dl I. Fleșeriu despre pomărit și stupărit; dl Nic. Andreiu despre îngrijirea și păstrarea bucatelor; dl Ioan Moța despre însemnătatea tovarășiiilor agricole și a altor însoțiri.

Cam din acestea se vor alege întâiele prelegeri economice populare, potrivit locului și împrejurărilor. Prelegătorii vor merge în comunele respective, vor studia stările locale și așa își vor întocmi prelegerile.

Așa, frumos și cuminte, decurse discuția asupra lucrărilor Reuniunii, și pe lângă președinte, mulți luară parte la cuvânt.

Voină a veni poporului într'ajutor chiar în primăvară cu unele lucruri, comitetul a hotărît să procure semințe de tot felul, altoi și felurite mașini agricole pentru membrii Reuniunii. În scopul acesta biuroul se va pune în legătură cu firme de semințe și fabrici de mașini, spre a afla de unde ar pute aduce cu prețuri mai ușoare, semințe de întâia calitate și mașini și unelte agricole bune.

Biuroul va redacta acum un apel și îl va adresa poporului pentru a se înscrie membri la Reuniune. În comunele mai apropiate apelul se va trimite și special, jurului mai depărtat se va adresa prin ziare.

Între mijloacele prin cari Reuniunea să-și poată mai cu succes răspândi povețele sale în popor, pe lângă prelegerile populare, președintele crede a fi și acela, ca Reuniunea să-și aibă organul seu de publicitate potrivit. E de părere dar', să se înființeze sub scutul și supravegherea Reuniunii o foaie economică, potrivită a fi răspândită și aievea foloșitoare poporului, care o să se ocupe cu tot dinadinsul de afacerile economice, industriale și comerciale ale poporului nostru. Primindu-se în principiu ideea, s'a însărcinat biuroul să vie cu un stu-

ȘCOALA ROMÂNĂ.

diu asupra chestiei, să combineze, să caute colaboratorii trebuincioși și să facă propuneri în merit.

S'a mai hotărât, ca comitetul să-și țină ședința lunară statutară, în întâia Sâmbătă din fiecare lună.

Ne-am depărtat deplin mulțumiți de armonia neturburată a acestei întâie ședințe și de discuțiile cu temeiu larg ale ei. **Rip.**

SEFATURI.

Curățirea părcanelor aurite.

Pe lângă toată grija econoamelor noastre, totuși se întâmplă, că și în casele cele mai curate și bine îngrijite se viră muște și păiangini, cari murdăresc mobilele, pe cari se pun. Părcanele sau ramele oglinzilor și ale icoanelor încă nu sunt scutite de asemenea oaspeți nechemati. Un bun mijloc prin care nu se vatămă de loc lustrul acelor, s'a adevărit a fi ceapa înmuiată în spirt, cu care se freacă acelea, până-când își capătă earăși lucirea de mai înainte.

De pe ce cunoaștem bunătatea crumpenelor.

Tăiem crumpăna (baraboiul) în două, așa crud cum e, și jumătățile le punem ear' la olaltă; dacă crumpăna e bună și făinoasă, atunci jumătățile se lipesc de olaltă și pe margini se ivește o spumă subțire. Apă nu-i iertat să ese, chiar de le-am strînge. De ese apă după-ce am tăiat-o, atunci vom vedea că după fert e apăsător și are gust rău. Coloarea miezului trebuie să fie albă ori gălbuie. Despre cele cu miezul de tot galbin se susține că nu ar ferbe bine, dar' nu totdeauna e adevărat; căci sînt și soiuri de baraboi cu miezul galbin, cari însă sînt atît de buni, de nu vor fi ceva mai buni.

Știri economice.

Negoț de carne. În foile din România cetim: Comerțul nostru de carne începe să iee o mare întindere. O societate engleză, The marchand Ynverstor Limited London, a făcut acum propuneri abatorului (tăietoarei de vite) din Brăila să eșorteze din acel abatoriu carne tăiată pentru Londra.

Comuna Brăila a primit propunerea și a cerut vagoane refrigerente (cu ghiață) dela direcția căilor ferate.

Carnea va fi dusă în vagoane până la Constanța, ear' de acolo la Londra cu vapoarele.

Lapte dela noi în Germania. Ministrul de agricultură ungar a isbutit să câștige piața Berlinului pentru produsele de lapte din Ungaria-de-miază-zi. O firmă din Berlin vinde aceste produse. Ele au trecere foarte bună și plac publicului, cu deosebire untul.

Curs în cinste pentru lucrul de mână. Reuniunea școalelor de menaj din Budapesta a deschis un curs pentru lucrurile de mână, la care femeile și fetele sărace din capitală vor primi gratuit instrucția necesară în toate ramurile lucrului de mână. Instrucția se dă zilnic între orele 5-9 seara în localitățile reuniunii (str. Rottenbiller nr. 15). Pe lângă instrucția gratuită li-se dau gratis și recușitele și chiar și stofă, din care să-și coase lor și familiei lor haine.

Modele de lecțiuni.

Tractarea cuvîntului normal „sac“.

(Abecdarul de I. Popescu, pagina 6).

Ținta: Astăzi vom învăța cum să scriem și să cetim cuvîntul »sac«.

Analisa.

Copii, vîzut-ați voi saci? Vîzut. Ai vîzut și tu Suci, vre-odată saci? Am vîzut saci. Unde ai vîzut saci? Eu am vîzut saci la noi acasă. Dar' eu, ce am în mîna? În mîna ai un sac. Spune-mi Ignatoane, la ce se folosește sacul? Sacul se folosește spre a băga în el grâu, cucuruz, mazere, cartofi. Ce mai duc oamenii în saci? Oamenii mai duc în saci și nuci și câte-odată mere, pere, apoi curcubete (bostani) și altele. Acum spune-mi Stoia, în ce duc oamenii bucate la moară? Dar' la tîrg, cînd vreau să le vîndă? În saci. — Și poate un om să ducă mai mulți saci deodată în spate? Nu poate. Cu ce ducem dar' sacii la moară, și la tîrg, cînd sînt mulți? Sacii îi ducem la tîrg și la moară cu carul, ori cu căruța, ear' iarna cu sania.

Spune-mi Arone, cum e acest sac? Acest sac e lung. Și încă cum e acest sac? Acest sac e larg. Toți sacii sînt așa largi? Nu! Sînt și saci mai strîmți. Dar' cu privire la culoare? Acest sac e alb. Dar' sac negru vîzut-ai? Nu. Cine țese sacii? Mama țese sacii. Din ce se fac sacii? Din cânepă și din lîna. Cari sînt mai buni, sacii de cânepă ori de lîna? Sacii din lîna. Pentru-ce? Pentru-că țin mai mult.

Aflarea sunetului »s«.

Cum este sacul, Branea? *Sacul este lung.* Zi mai rar încă odată această zicere. Sacul este lung. Ziceți cu toții în cor! Sa-cul e-ste lung. Care e cuvîntul ântâiu, al doilea, al treilea? Ce e acesta? (arătînd). *Acesta este un sac.* Mai zi și tu Arvinte odată această zicere. *Acesta este un sac.* Care e cuvîntul ântâiu în această zicere? *Acesta.* Care e al doilea? *este.* Al treilea? *un.* Al patrulea? *sac.* Ascultați, să rostesc eu odată cuvîntul sac. S-a-c. Care poate să-l rostească așa rar ca și mine? Eu. Rostește-l dar'! S-a-c. Rostește-l și tu Pavele! S-a-c. Acum roștiți-l cu toții! S-a-c. Acum voi roști eu cuvîntul »sac«, și la fiecare sunet voi atinge banca cu linealul. S-a-c. De câte-ori am atins cu linealul banca, Arone? De 3-ori. Ce sunet ai auzit mai ântâiu, cînd am dat cu linealul în bancă? Eu am auzit pe »s«. Ce ai auzit a doua-oară? Eu am auzit pe »a«. Și a treia-oară, ce sunet ai auzit? pe »c«.

Din câte sunete e format dar' cuvîntul »sac«? Din trei sunete. Cari sînt acele sunete? Care e sunetul din urmă? Care e sunetul din mijloc? În cuvîntul »sac«, pe cari sunete știți să scrieți până acum? Pe *a* și pe *c*. Dar' pe *s*, vi-l-am scris până acum? Nu.

Sintesa.

Eu voi scrie acum pe tablă semnul pentru sunetul »s«. (Învățătorul

scrie pe tablă cît se poate de caligrafic litera s, mai ântâiu întregă, apoi descompusă cu părțile sale).

Acum băgați bine de seamă, voi mai scrie odată litera »s«. Pe care linie am pus creta și până unde am dus trăsura în sus? Între cari linii am scris litera »s«. Între cele strîmte. Din ce linie e compusă litera »s«? Din o linie subțire în sus, din altă linie groasă în jos, încovoiată la dreapta, în capăt cu un punct. Fă și tu Stane litera »s« în aer cu degetul. Fă-o acum pe scaun cu degetul. Eată aici vîrs porăziu pe bancă, fă litera »s« în porăziu cu degetul. Acum scoateți tăblițele. Gata! Scrieți fiecare litera »s« cum e scrisă pe tablă. (Învățătorul cercetează fiecare tăbliță, și unde e scrisă rău litera »s« o corectează și pune pe elev să o scrie de nou. Se repețește scrierea literei »s«, până-ce majoritatea elevilor o scrie corect. Se mai corectează ici-colo erorile).

Din ce sunete e compus cuvîntul »sac«? Mai rostește-l Stanciule odată rar. »S-a-c«! Eată vă scriu pe tablă cuvîntul »sac«. Ce literă e scrisă în locul ântâiu, al doilea, al treilea? Ascultați cum vă cetesc eu acest cuvînt. (Învățătorul cetește rar cuvîntul »sac«). Cetește și tu Pantea! Se află vre-unul să nu poată ceti? Să te aud pe tine N. (un elev din cei mai slabi). Bravo! Acum scrieți și voi pe tăblițe cuvîntul »sac«.

Vă voi arăta acum o literă, care seamănă cu »s« scris încâtva. Învățătorul arată litera mobilă făcută din hîrtie, pe »s«. Eată aici avem un »s« tipărit. În ce se deosebește »s« scris de cel tipărit? Să ne uităm bine P. la »s« scris din ce linii e compus? Din una subțire dusă în sus. Află-se linia aceasta la »s« tipărit? Nu se află. Dar' linia groasă încovoiată în jos află-se la »s« tipărit? Da. Cum e »s« tipărit la partea deasupra? »s« tipărit e încovoiat la dreapta. Eată eu fac pe tablă un »s« scris, și unul tipărit (s). Spune-mi N. care e »s« scris și care e tipărit? Puterea-ți face și voi un s tipărit? Cercați dar'! Așa e bine!

Asociarea.

Între cari linii scriem pe »s«? Între cele strîmte. Ce litere am mai scris noi între liniile strîmte până acum? Pe »a« și pe »c«. Seamănă »s« cu »a« ori cu »c«? Nu seamănă.

Sistemizarea.

Scrieți pe »a« și pe »c«. Scrieți și pe »s«. Mai încă odată. Scrieți două rînduri pe tăbițe, a, c, s, după-cum le vedeți pe tabla școalei.

Aplicarea.

Am un nas. Eu sap. Pruncii sar. Sora plînge. Eu sug. Ras e omul?

Câte cuvinte sînt în zicerea: »am un nas«? Care e ântâiu, al doilea, al treilea? Aude-se în cuvîntul »nas« sunetul »s«? Unde se aude? Spune-mi N. sunetele din cuvîntul »nas«? Așadar' în ce loc se aude sunetul »s«? În locul al 3-lea. (În modul acesta se află

sunetul »s« și în celelalte propozițiuni de mai sus).

Acum deschideți Abedarele! (Abc. de Dr. Șpan, pag. a 6.) Ce tip vedem noi aci? arătându-le tipul sacului.) Vedem un sac. Acesta e un sac desemnat. Arătați-mi numai pe »s« scris! Căutați la pagina următoare! Arătați-mi și aici pe »s« scris. Arătați-mi și pe »s« tipărit. Întoarceți foaia! Arătați-mi P. și aici vre-un »s« scris. Acum pe »s« tipărit.

Urmează apoi cetirea cuvântului »sac«, scris, precum și cetirea literelor dela acest cuvânt normal, precum sunt în Abc. Apoi se cetește cuvântul tipărit. Cetirea se întâmplă sonetisând.

Pe acasă se scrie fiecare cuvântul »sac« și tot ce se află sub linii. Învățătorul le arată în Abcdar (de aici până aici). Să scrieți întocmai cum se află în Abcdar!

I. German.
catechet gr.-or.

Adunări învățătoresți.

Din Alecuș.

Din un lung raport sosit dela secretarul despărțământului Biei, al Reuniunii inv. gr.-cat din archidieceasa Alba-Iulia și Făgăraș, scoatem următoarele: Adunarea de toamnă a acestui despărțământ s'a ținut la 18 l. c. în școala cea nouă din Alecuș. Prezenți au fost 12 inv. din 15. Din tractul D.-Sân-Mărtinului nu a participat nici un învățător, deși acest tract este afiliat la al Biei, și deși respectivii învățători au fost încunoștințați la timp. — Mai întâi s'a celebrat serviciul divin împreună cu parastatul pentru învățătorii decedați, prin cooperatorul local dl George Micu. — Adunarea s'a deschis la orele 10 prin o vorbire potrivită a presidentului. Prelegere practică a ținut dl Petru Andrea cu elevii școlii locale. Tema 'i-a fost »Cănele și lupul« și s'a judecat ea bine tractată. Din raportul secretarului s'a constatat că despărțământul desvoaltă activitate multumitoare. În comitet au fost realeși: president Teodor Pănzăan, inv. prim. în Sâncel; secretar Demetriu Lazar Todoran, cant. inv. în Căpâlna-inf.; cassar Ioan Ignat, inv. în Spini; bibliotecar Petru Suciu, inv. în Iclod. — Relativ la achitarea abonamentului pentru »Foaia Școlastică« se ia hotărârea, ca să fie rugate senatele școl. să solvească din cassa școlară acel abonament. — Disertația dlui D. L. Todoran, »Însemnătatea bibliotecilor și corurilor populare«, s'a aflat potrivită și s'a cercat disertantul să o publice în vre-un ziar. — Disertația din sfera pedagogică a dlui P. Pop, inv. în Bia asemenea a fost bună. — Adunarea de primăvară se va țină în Valea-Sasului, unde vor diserta D. L. Todoran și Ioan Ignat și va prelege Basiliu Decean. — Pentru adunarea generală din Blaj s'a înștiințat ca o disertație D. L. Todoran. — Afară de D. G. Micu și 6 poporeni, numai cei 12 inv. au participat la această adunare interesantă.

Din tractul Ludoșului.

În 31 Octomvrie a. c. s'a ținut adunarea de toamnă a învățătorilor din despărțământul Ludoș, în școala din Hădăreu, la care au luat parte toți învățătorii acestui despărțământ.

Mai întâi s'a ținut prelegerea practică de dl învățător Georgiu Deac cu băieții din școala sa. — Tema 'i-a fost: »Cele cinci simfuri« și a succedut peste așteptare de bine.

După-ce s'a terminat prelegerea practică, s'au dimis băieții acasă, ear' dl președinte Ioan Coman a deschis adu-

narea prin o vorbire frumoasă și acomodată.

După verificarea procesului verbal al adunării procedente, — a urmat cetirea disertațiunei »Pomăritul în școala de repetiție« prin George Negruțiu, carea atât după cuprins, cât și după formă s'a adevărit de bună, aducându-i-se disertantului mulțumită protocolară.

În adunarea desp. Ludoș din 16 Oct. 1898 s'a adus conclud că adunările se se țină odată cu sinodul protopopesc, primăvara în Ludoș, ear' toamna în provincă. Așadar adunarea de primăvară se va țină în Ludoș, la care învățătorul Ludoșului Vasiliu Morariu va țină prelegere practică din limba română.

Dl Ales. Macarie, învăț. din Iclanzel s'a însărcinat, ca pe adunarea proximă să se pregătească cu disertațiune de ori-ce cuprins.

Vasiliu Morariu,
învățător.

„Carte dăscălească“.

Harnicul învățător George Cătană, publică în »Foaia Diecesană« din Caransebeș o amănunțită recenziune despre »Almanachul învățătorului român« de Velcean. Însemnăm câteva aprecieri ale dlui Cătană:

»Almanachul are forma unui notes de buzunar, provăzut cu teacă pentru cerusă, și e de o frumseță esterioră admirabilă. Legat în pânză fină, colorată, la prima vedere te atrage și cucerește. Ori-ce învățător avându-l în buzunar și scoțându-l afară în o societate, se poate lăuda cu un lucru elegant«.

După-ce arată pe larg cuprinsul »Almanachului«, dl recensent încheie astfel:

»Eată, iubite cetitorule, și numai în trăsuri generale cuprinsul »Almanachului«, a acestei cărți elegante și foarte folositoare fiecărui om și îndeosebi fiecărui învățător.

Rămâne acum, fraților învățători, căci pentru noi îndeosebi s'a scris această carte, — »ca conști de chemarea, poziția și cerințele de progres și cu dor de a contribuî la ridicarea nimbului statului învățătoresc«, să spriginim această întreprindere salutară a colegului nostru Velcean, abonând acest opșor dăscălesc și de care avem atâta trebuință ca și de pâinea de toate zilele.

Să lăpădăm dela noi odată pentru totdeauna acea indolență fatală, de care am fost mult timp stăpâniți, să ne trezim și să venim la conștiința de sine.

Să încurajăm dară pe colegul nostru Velcean, care a avut fericita idee de a ne da acest »Almanach« acum și în al II-lea an cu un cuprins cu mult mai bogat și variat ca în anul trecut.

»Almanachul« e carte dăscălească și nu se poate numi dascăl adevărat acel-ce nu are la casa sa »Almanachul învățătorului român«, care 'și-l poate procura cu suma de 1 fl. 10 cr. exemplarul ori dela »Tipografia«, societate pe acțiuni în Sibiu, în atelierul căreia s'a tipărit, ori dela autorul Iosif Velcean, învățător în Reșița, precum și dela »Tipografia și Librăria diecesană din Caransebeș.

Să auzim de bine!

George Cătană,
învățător.

Pedepsele corporale în școală.

Ne aducem aminte, că în copilăria noastră erau copiii de școală supuși la fel și fel de pedepse. Ba-i puneau să stea în genunchi pe grăunțe, ba le da cu linia în palmă ori pe virfurile degetelor, ba îi bătea cu »virgașul« peste pielea goală. Din aceste cauze și fugeau copiii de școală cât numai puteau. Dar s'a văzut că bătaia corporală nu este mijloc practic de educațiune, s'a văzut că în multe locuri mai mult strică, decât ar folosi. Așa bună-oară, s'a observat că cea de întâiu bătaie corporală o suporta școlarul. mai greu, mai cu rușine, a doua-oară îi era mai puțină rușine de așa ceva, că-și zicea: și alții capătă, ce capăt eu; în urmă se deprindea cu bătaia și mergea fără pic de rușine la locul de osândă, colo după cuptor. Văzând dar pedagogii că acest lucru e degradator pentru om, au propus ministerilor ca prin lege se scoată din școale pedepsele corporale aceste rușinatoare și să le înlocuiască cu pedepse umanitare, când pedeapsa este tocmai neîncunjurat de lipsă. Așa s'au scos pedepsele corporale din școlile tuturor popoarelor civilizate din Europa. Ba, după-cum cetim — chiar și ministrul turc de instrucțiune din Constantinopol a dat în zilele aceste ordinele cele mai severe pentru desființarea bătaiei corporale din toate școlile.

Văzând aceasta, vor fi poate învățători care vor zice că nu-i dreptate, că se ia învățătorului puterea de a inspira în școlari respectul cuvenit (înțeleg că vor fi învățători turci, cari vor zice așa). Și fiindcă, pe lângă toate ordinațiunile, tot vor mai fi poate învățători cu duh turcesc și pe la noi, cari nu se pot desbăra de răul obicei de a folosi pedepse corporale, ne simțim îndatorați a le atrage atențiunea asupra relelor urmări ce provin din acelea.

Desbrăcând pe copil, golindu-l în fața conșcolarilor lui, îl faci de se timpește simțul de pudoare al lui și al conșcolarilor lui — ceea-ce e o crimă, un păcat. Atâta vreme e omul om, câtă vreme știe de rușine. 'Ia pierit rușinea de oameni, în scurt 'i-a pieri și frica de D-zeu.

Prin bătaia cu virgașul peste pielea goală facem copilului dureri. Și nu avem drept să i-le facem, că ne stau la îndemână alte mijloace de coregere mult mai sigure și fără dureri corporale.

Prin aceste bătăi ne contragem ura copiilor și a părinților lor. De ce oare să suferim ura cuiva, când ne-am pută bucura de iubire.

Copilul bătut, nu pricepe că bătaia a meritat-o, ci crede că 'l-ai bătut din simplul motiv că ești mai tare. Deci s'a pune și va bate și el pe cei mai slabi decât el.

De când cu ordinațiunile de sus s'au cam lăsat învățătorii de bătaia cu joarda peste pielea goală, dar unii nu se pot reține dela tragerea de urechi și de păr, dela palme peste cap, dela pumni în spate, dela ghiolduri în coaste, dela bătăi peste degete ș. a.

Acestea sânt și mai periculoase din unele puncte de vedere, decât chiar bătaia cu joarda pe șezut. Că prin tragerea de ureche 'i-o putem smulge, prin palmele date peste față îl putem orbi, prin ele date peste urechi îl putem asurzi, prin pumni dați îl putem schilăvi, prin ghioldurile aplicate îl putem neferici pe viață, prin bătăile peste degete îi facem de nu pot scrie și desemna cum se cuvine și prin aceea ne cauzează și mai mare supărare.

Dar' cel rău nu trebuie să rămână nepedepsit, numai cât nu cu bătăi corporale, ci eată cum:

Dacă ar merita pedeapsă, fiindcă a bătut el pe altul, ori 'i-a stricat jucăriile, atunci un timp oare-care se-l oprim dela jocuri. Până altii se joacă afară între ore, el se face vre-o temă din comput ori se scrie vr'un pens din carte, de este din clasa I., de-i din a II-a se scrie »Tatăl nostru« din cap, de-i din a III-a se scrie 10 porunci, de-i din a IV-a se scrie alt pens mai greu, se învețe o poezie etc. Acestea pentru el sunt pedepse mult mai simțite și-i aduc folos dublu: îl desbară de a fi rău și învață ceva.

Dacă ar merita pedeapsa fiindcă nu și-a scris pensul în loc se meargă la joc, va rămâne și-l va scrie, dacă n'a știut lecțiunea, va sta în școală până va învăța-o; de a venit nespălat, îl vom trimite se se spele.

Încercăm toate mijloacele de îndreptare, îl admoniem cu buna, îl amenințăm cu pedeapsă (dar' nu cu pedeapsă corporală) și de nu se corege, îl și pedepsim, ci nu-i aplicăm pedepse corporale.

Le-am amintit acestea numai pentru-că cetirăm ordinațiunea ministrului turcesc și le-am adus aminte învățătorilor nostri numai ca se nu uite careva că mai mult putem face cu buna decât cu răul. Altcum sântem noi siguri, că cei mai mulți învățători de ai nostri își țin de sub demnitate a și cugeta se folosească în școale pedepse corporale. I. P. R.

Răvașul școlai.

Nouă foaie pedagogică. Comitetul central al »Reuniunii învățătorilor români gr.-or. din diecesa Caransebeșului« conform concludului adunării generale din Orșova, privitor la edarea unui organ al Reuniunii, în ședința sa ținută la 30 Octomvrie v. c. în Timișoara, într'altelile a făcut pașii necesari, ca organul de publicitate al Reuniunii, »care va apêra în prima linie interesele învățătorilor nostri«, va avè se apară la 1 Ianuarie 1900, sub direcția și conducerea dlui prof. de ped. Dr. Petru Ionescu în Caransebeș. Comitetul de redacție s'a compus din următorii membrii: R. Ancușca, N. Băiaș, P. Bandu, I. Caba, I. Ciurciu, G. Cătană, N. Dragoescu, Tr. Hențu, G. Jian, G. Joandrea, Tr. Lința, C. Liuba, I. Marcu, I. Velcian și I. Vidu.

Un nou monument lui Pestalozzi. Pestalozzi s'a născut în Zürich în Elveția la 12 Ianuarie 1746 și a murit la 17 Februarie 1827 în Brug. Prin activitatea sa a deschis direcțiune nouă în istoricul educațiunii și al instrucțiunii. În scurt timp a devenit renumit nu numai în patria sa, ci și în alte țeri, fiind numele lui pus între cele mai strălucite nume pedagogice. Până acum a avut un monument frumos în Yverdon (Ifferfen), acum nu de mult patria sa recunoscătoare 'i-a ridicat un monument nou în Zürich.

„**Propășirea**“, revista societății corpului didactic din județul Neamțu (România), apare odată pe lună în Piatra, sub redacția unui comitet compus din patru învățătoare și doi învățători. Nrul 2 din 15 Noemvrie a. c. are următorul sumar: *Școala primară*, de M. Verneșcu. — *Ortografia școalelor primare*, de Gh. Al. Ciobanu. — *Metodica Istoriei*, de A. C. Ionescu. — *Lecție de eserșiții de memorie*, de A. V. Ungurean. — *Escursiunea la Sihla*, de Olteș. — *Proverburii*, de G. A. Cosmovici. — *Bălcescu* (vieața, scrierile sale), de d-șoara Olimpia Teodoru.

CRONICĂ.

Mapa României pe jumătate bob de fasole. În temnița dela Văcărești, aproape de București, s'a aranjat zilele trecute o espozitie din obiectele lucrate la diferite închisori din țeară. Din acestea unele se vor trimite la espozitia din Paris. Se distinge ca curiozitate *mapa României desemnată pe jumătate bob de fasole, cu numele tuturor orașelor și țărilor cu cari se mărginește.* Lucrarea e făcută de N. Botez, condamnat la zece ani.

Din Rodna-veche ni-se scrie, că »statutele Reuniunii de ajutorare a proprietarilor daunați cu vite cornute« au fost retrimise *neaprobat* din partea ministrului, din cauză, că Reuniunea nu era clasificată în ele ca »societate de asigurare«. Statutele vor trebui din nou se fie înaintete la tribunalul regesc din Bistrița spre înregistrare ca societate comercială de asigurare.

O generoasă binefăcătoare. *D-na Maria I. Dimitriu-Teiuleanu, din Pitești, a dăruit școlai profesionale de fete din acel oraș o avere în valoare de 400 mii lei, pentru a se face un local de școală, a se crea stipendii pentru eleve și a se da dote (zestre) tetelor pentru a-și înființa ateliere.*

Scrierile dlui Pop Reteganul. Cunoscutul scriitor poporal, dl *Ioan Pop Reteganul* avisează, că înaltul minister al instrucțiunii publice și al cultelor din România a abonat pentru înzestrarea bibliotecilor populare înființate pe lângă școalele rurale 200 esemplare din scrierea sa »Novele și Schițe«, fascicolul I. O dovadă e aceasta, că scrierile sale sânt potrivite pentru popor. Totodată face cunoscut, că a pus sub tipar broșura a II. din »Novele și Schițe«. Aceasta va fi de 5 coale tipar și se va vinde cu prețul de 55 cr. (1 franc 50 bani). Din broșura I. mai are de vnzare esemplare cu câte 40 cr. A se adresa dlui *Ioan Pop Reteganul*, Sibiu, Quergasse nr. 15.

Stipendii. Dela consistorul gr.-or. din Oradea-mare este eseris concurs pentru două stupendii de câte 40 fl. din fundațiunea *Zaharie Mihoc*, pentru studenți gr.-or. români dela gimnasiul din Beiuș.

Din barbariile gendarmilor. Țiganul Pau Curchi din German, acusat că ar găzdui niște obiecte furate de alți Țigani dela proprietarul Leopold Labovici din Biserica-albă, — a fost luat la investigație după sistem gendarmesc. Nenorocitul a fost stlicit de bătăile gendarmilor, ear' a doua zi a murit. La vestea despre torturarea și moartea lui întreg satul s'a răsculat și a plecat se iee cu năvală casarma gendarmilor. Au fost chemați telegrafice în ajutor gendarmii din Iam, cari au restabilit încâtva ordinea. Poporațiunea clocote de indignare și mânie contra gendarmilor și *nici pe bani nu le dă absolut nimic de ale traiului.*

Nuntă tragică. În 23 a curentei economul Toader Nistor din Rodna-veche, la nunta fratelui seu voind a pușca în aer, revolverul nu s'a descărcaț. Ținându-l apoi în mână cu țevea 'n jos, glonțul s'a descărcaț mai târziu isbind într'o peatră, de unde sărind în sus a pētruns prin haine în pieptul copilei de

16 ani Zamfira Grapini, care însoțea mireasa. Sâmbătă dimineața frumoasa Zamfira a murit.

Burii și oficerii englezi. În războiul din Africa e lucru vedit că proporțional cad cu mult mai mulți oficerii englezi, decât soldați. Causa este, că Burii iau la țintă special pe oficerii, știind, că armata lipsită de conducători e ușor de învins. Astfel din Orange-River se anunță, că mai mulți prinsonieri Buri au făcut destăinuirea, că în fiecare companie câte 20 de soldați sânt însărcinați anume a pușca asupra oficerilor și suboficerilor englezi.

Acest obicei al Burilor nu e nou, căci și când s'a făcut prima invazie a Englezilor, au fost pușcați oficerii în masă. Generalul *Robertson* a întrebat la 1881 pe *Joubert*, care și atunci era comandant, asupra acestui lucru, ear' *Joubert* 'i-a răspuns astfel:

— Oficerii d-v. sânt cu toții avuți și independenți, dar' soldații sânt oameni săraci, cari luptă pentru soldă. Cu acestia nu avem nimic și îi și cruțăm.

Englezii sânt îngroziți de această apucătură a Burilor. De aceea acuma oficerii își iau uniformă aproape asemenea soldaților, ca se nu fie cunoscuți. Astfel au fost uniformați oficerii în lupta dela Belmont.

„Dar' s'o mândi toată!“ Sâmbătă și-a sêrbat princesa *Clementina* de Coburg, mama principelul Bulgariei a 84-a aniversare a nașterii sale. Din acest prilej cel mai drăguț dintre gratulanți a fost prințul *Ciril*, micul moștenitor al tronului Bulgariei. În zori de zi micul prinț intrând la bunică-sa 'i-a gratulat prin următoarele:

»Dumnezeu se țină pe scumpa bunică la mulți ani și primește dela mine această ciocoladă, dar' toată s'o mândi și mie se nu-'mi dai nimica din ea.

Bunica și-a acoperit nepoțelul cu mii de sărutări și de dragul lui a mâncat ciocolada toată.

O moartă vie. În gara din Iosefinul Timișoarei polițistul de gardă a aflat Sâmbătă o babă bătrână, care nici nu-și știa numele. La întrebările polițistului cerea mereu s'o lase în pace, căci e moartă de mult deja. Nenorocita străină a fost dusă în spitalul de nebuni.

Conjurație la curtea Sultanului. În Constantinopol a produs colosală mirare arestarea din săptămâna trecută a trei diregători de înaltă poziție. Unul e beiful *Said*, presidentul secției juridice a consiliului de stat, al doilea beiful *Semdi*, membru al consiliului, și al treilea *Zia Mollah*, preotul de cea mai înaltă poziție în Turcia după »seyk-ül izlam«-ul. Erau acusați, că împreună cu fiiul mai mare al Sultanei conspiră contra Sultanului. Membrii militari ai tribunalului statarial au votat pentru sentență cu moarte, ministrii însă sau întrepus pentru închisoare pe vieață. După publicarea sentenței, *Said* a grăit judecătorilor sei următoarele:

— Dee Allah mulți servitori Turciei așa credincioși, cum eu 'i-am fost!

Victima nebunului. *George Morariu* din Silvașul-de-Câmpie, de mai mult timp bolnav pe alienațiune, săptămânile trecute a fost dimis din spitalul dela Cluj ca însănețoșat. Boala însă 'l-a cuprins de nou și Vineri după ameză, în accese de furibundare, și-a ucis nevasta sfărându-i capul cu o secure. Apoi acoperindu-o cu un cearșaf (lepedeu) a fugit de acasă.

Maistor bestial. Măiestrul lăcătar Francisc Müller din Arad 'și-a bătut pe inasul George Marcovici (de 15 ani) până 'l-a stălcit. După chin de câteva zile nenorocitul băiat a murit. Mama băiatului a dat la lege pe Müller, ear' investigația a constatat că crudelul om vătămase spinarea băiatului; din spinare leșiunea s'a tras la creeri și a cauzat moarte.

Trenuri pancerate. În războiul dintre Anglia și Transvaal se folosesc trenuri pancerate în număr așa de mare, cum nu s'au folosit până acuma în alte războaie.

Un astfel de tren se alcătuește din 2—3 vagoane, ai căror pereți sunt blăniți sau pancerati cu placi (table) de oțel, prin cari nu străbate glonțul. În placi sunt găuri pentru pușcat. Locomotiva unui astfel de tren e scutită și ea prin placi de oțel și se pune s'au în fruntea vagoanelor sau la mijloc, între vagoane. În cazul dintăiu platforma ei e provăzută cu un tun de repetiție. Trenurile pancerate n'au nici ferestri, nici uși, de aceea soldații se urcă în ele pe deasupra. În războiul actual Englezii folosesc trenurile pancerate cu deosebire pentru a face recunoașteri.

Îngropați de vii. În hotarul Arpașului (lângă Șoproș) lucrătorii Tóth József și Forján József fiind ocupați cu scoaterea unor pilastri de pod, țermurul s'a prăbușit pe ei și 'i-a astrucat. Tóth a fost astrucat de tot, ear' lui Forján numai capul îi rămăsese afară. Cest din urmă a fost scos încă viu, dar' Tóth a murit.

Sfințire de biserică. Bunii nostri Români gr.-or. din *Cutina* (Bănat) 'și-au zidit o biserică frumoasă nouă, ear' la ziua Sf. mucenic Dimitrie a fost sfințirea ei.

Eată ce ni-se scrie despre acest act însemnat:

Actul sfințirii s'a împlinit din partea mult on. domn adm. protop. *Lucian Sepeșian*, dimpreună cu d-nii preoți tractuali: G. Popoviciu, A. Rosa, D. Morar, I. Căpitan, I. Groza, V. Crașovan, I. Danciu și Al. Popoviciu, fiind de față un public numeros.

După sfințire mult on. domn adm. prot. L. Sepeșian a ținut o cuvântare într'un limbaj frumos și limpede, de toți înțeles. De această cuvântare întreg publicul a rămas încântat. Cântările le-a executat corul plugarilor din loc. După actul sfințirii toți oaspeții au mers la dl părinte al nostru G. Aurar, unde a urmat un prânz comun, ear' după prânz o petrecere cu joc. **Serafin Galiciu, pădurar.**

Mulțumită publică. Comitetul pentru zidirea unei biserici nouă numită »Biserica gr.-or. a Preafericitei Împărătese a Austriei Elisabeta« din *Ivancouți*, în districtul Cozmanilor (Bucovina) a primit dela preotul sfintei mănăstiri Putna, *Dorimedont Nikitovici* dela următorii binefăcători felurite lucruri și odoare bisericesti și anume:

Maxim Icaciuc cu soția sa Maria din Sucevița în preț de 8 fl. 30 cr. 2. George Onica cu sația sa Natalia din Horodnicul-de-sus 18 fl. 80. 3. Ecaterina soția lui Ioan a lui George Luția din Horodnicul-de-sus 14 fl. 4. Ecaterina soția lui Dimitrie Nisoi din Câmpulung 14 fl. 5. Ioan a lui Stefan Sinigeac cu soția sa Damaschina din Sucevița 9 fl. 30 cr. 6. Grigorie a lui Ilie Nițu din Vicovul-de-sus nr. casei 847 7 fl. 50. cr. 7. Rachira soția lui Lazar Geana din Margine nr. 119 7 fl. 50 cr. 8. Iustina soția lui George Coroma din Voitinul nr. 20 15 fl. 90 cr. 9. Paraschiva soția lui Grigorie Cotop a lui Teodor din Straja nr. 298 15 fl. 90 cr. 10. Maria soția lui Ioan a lui Teodor Ițicuși din Sucevița nr. 91 13 fl. 50 cr. 11. Domnica soția lui Zaharie a lui Teodor German din

Crasna 7 fl. 95 cr. 12. Gerasim Prelipcean, ierodiacon al sfintei mănăstiri Putna 7 fl. 95 cr. 13. Eugenia Stefanovici din Banila pe Sirete 7 fl. 95 cr. 14. Ilena văduvă după Ioan Vrabiuță, Cernăuți, strada Francisc nr. 77 25 fl. 15. Vasile și Petru Coroma a lui Ioan Vicooulde-sus 48 fl. 16. Teodor Cârștean a lui Iftenie cu soția sa Reveca din Galanești 60 fl.

Să dea D-zeu ca jertfa aceasta adusă de numiții credincioși pe altarul sfintei biserici să fie bine primită și Atotputernicul să le răsplătească însușit și înmiit prin sănătate și viață îndelungată.

Parochiatul gr.-or. Ivancouți, 1/13 Noemvrie 1899.

Epitropi bisericesti:

Vasile Crevenicuc. Dimitrie Serepneec.
Vasile Nichitovici,
esarch arhiepiscopesc și paroch gr.-or.

De pe la noi.

— Dela raportorii nostri. —

Bistrița, 25 Nov. n. — Fișuca »*Beszterceze*«, ce apare aici, în numărul ei cel mai prospăt scrie un articol de fond referitor la poporul român. Recomandând poporului de a nu asculta de conducătorii sei — zicând că aceia lucră sau numai din interese, sau că sunt lipșiți de conștiință...

— Tot în »*Beszterceze*« aflăm, că cu ocaziunea sfințirii localului destinat pentru o casină (care se pare a fi internațională sau chiar ungurească) Românii s'ar fi întrecut prin toaste, ridicând pe întrecute pocale în sănătatea celor mai înverșunați inimi ai poporului, vorbind pentru »fôispanul«, pentru »oficiantii silvanali«, pentru »oficiantii de stat« etc., cari toți ne voesc binele și înaintarea noastră? (oare de când?) Regretând trebuie să amintim, că între tostanții au fost chiar fruntașii Bărgaelor. Oare de ce nu s'a ridicat un pocal și pentru Români — pentru »comitetul național« — sau pentru »opinca talpa țerei«? De ce nu? Trebuie că n'a voit să facă sânge rău »domnilor«. Din ce cauză? Numai din *căciulire!*

Voci de presă asupra

„Călințarul Poporului“.

Presa noastră, ca totdeauna, nu are decât vorbe de laudă pentru »Călințarul Poporului«. Eată câteva voci:

„Epoca“.

»Epoca« din București anunță astfel »Călințarul« nostru:

A apărut bine reputatul »*Călințarul al Poporului*« (pe 1900) editat de societatea »*Tipografia*« din Sibiu cu o bogată și frumoasă materie literară.

»*Călințarul Poporului*« intrând în al 16-lea an al existenței sale, numărul acesta e într'o ediție iubilărară.

„Familia“.

»*Călințarul Poporului*« pe anul 1900, redactat de redacțiunea »*Tribunei*« și editat de institutul »*Tipografia*« din Sibiu, a apărut cu un cuprins bogat și variat. O lectură foarte interesantă, înzestrată cu multe portrete și ilustrații actuale. Și de astă-dată forța întregului este rubrica »*Răvașul nostru*« în care se descrie istoricul anului trecut privitor la noi Români, astfel încât oricare cetitor are înainte-și o oglindă fidelă a anului. Îndeosebi e bogată partea politică a răvașului, care se încheie cu *Românii la columna lui Traian*. Nu mai puțin e interesantă partea culturală națională în care se vorbește

despre »Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român« și despre sărbătorile sale dela Deva, — precum și despre avântul ce a luat »Societatea pentru fond de teatru român«, care la Seliște a fost primită cu atâta căldură. *Țeraniile cari nu cetesc gazete, dar' și aceia cari cetesc, vor găsi în acest răvaș un resumat complet al fazelor prin cari a trecut națiunea română în anul acesta.* De aceea constatăm cu plăcere, că și de astă-dată »*Călințarul Poporului*« 'și-a împlinit chemarea. Este instructiv. **O adevărată carte pentru popor.**

„Revista Orăștiei“.

»Ca în toți anii, așa și de astă-dată, Călințarul acesta are un cuprins bogat și e scris într'un stil popular.«

R I S.

Românul și Sasul.

Într'o zi un Român ajută unui Sas la plug. — Sasul luă de acasă boilor de mâncare, dar' lui și Românului ba. Când era la amezi zice Sasul:

»No! Ioane! să dăm muncare la boi, ear' noi să ședem aci jos, că cine-ne-a vedea crede că muncăm.«

Românul nu zise nimic. — S'au apucat ei ear' de arat. Într'aceea băgând Sasul Mechel de seamă că nenea Ioan nu ține brazda, îl agrăește: No! da ce faci Ioane?

— Las' stăpâne! fii pe pace! îi răspunde Ioan, că cine m'a vedea, crede că ar. **Com. de G. Maican.**

POSTA REDACȚIEI

Abonentului nr. 792 (I. T. în P.) Pentru colaborare nu putem da foaia gratis. Dacă vrea să o ai gratis, adună 10 abonenți noi.

M. D. în Cetatea-de-B. Îți recomandăm cartea lui Dr. Maior, eșită de curând, *Zootechnia*. Se poate procura dela noi. — Art. de lege este: Colecția de lege: *Economia rurală* din 1894. Cere-o dela Pesta din tipografia statului în text românesc.

Abonentului 3193. Reprezentanța comunală poate să primească și ofert mai mic, dacă are mai mare încredere în omul sau în oamenii ce-i fac, decât în cei cu ofertul mare. Dacă credeți, că și oamenii cu ofertul mai mare sunt de toată încrederea, puteți apela la congregație, în timpul prescriis de lege.

I. D. în B. Articolul de care spui nu 'l-am văzut, aci n'a sosit. Cele două dialoguri de astă-primăvară »Beția« și »Credințele deșerte« nu se pot publica.

Abonentului nr. 9614 (V. B. în F.) Un cuant așa mare de mere, nu știm cine ar cumpăra, ci dă un inserat în foaie; acela publicat odată face 80 cr, repetat de 3-ori face 2 fl. 10 cr. cu timbru cu tot.

P. H. în S. Seb. Pentru invențiune caută-ți un om pe care să-l poți convinge și are și parale, altcum nu se poate.

I. M. în M. Poesiile populare, cari sunt bune, toate s'or publica, numai să le vină rîndul. *G. R. 3349.* Atât preotul cât și învățătorul, care are un salariu peste 300 fl. trebuie să plătească darea drumului.

I. Coman Căpușul-de-câmpie. Fă-ți cere la pretură pentru deschiderea de negustorie; la cerere alături timbru de două coroane și atestat dela antistia comunală.

Cristea Simeon în Egres. Legea pentru consum o capeți dela direcțiunea financiară din apropiere: altcum se plătește de oaie 17 cr., de miel 11 ce. și de vită mare 2 fl.

Pentru redacție și editură responsabil: **Andrei Baltes**
Proprietar: Pentru »*Tipografia*« societate pe acțiuni: **Iosif Marschall.**

Doi învățați

primesc în lucrătoria mea de **cismărie și ghetărie** în Sibiu la

[57] 3-4

Teodor Moldovan,

strada Gușteriței nr. 85.

Aruncați la o parte bretelele și brăcinarele!

Să ceară fie-cine, de probă, „Goliath“, ținătoare de pantaloni spirale, igienice, — pe lângă respirație liberă, permite corpului ținută plăcută, sănătoasă, se nimereste la ori-ce pantaloni, nici o strângere, nici un nasture, nici o împedecare a respirației. Bucata **75 cr.**, 2 bucăți **fl. 1.40**, 3 bucăți **fl. 1.80**, cu rambursă, ori trimiterea înainte a prețului (se poate și în marce postale).

Pentru cele cari nu convin, prețul se restituie.

Venzători se caută pretutindena.

Strauss,

Viena, IV., Pelikangasse nr. 6.

Sunt foarte mulțumit cu cele trei bucăți „Goliath“, pe cari mi-le-ați trimis, și doresc, ca novitatea aceasta să fie răspândită în cercuri cât mai largi.

Arbesthal, N. Ostr.

[40] 6-8

Hrban, director școlar.

La „Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiu se află de vânzare opul premiat și publicat de „Asociațiunea transilvană pentru literatura română și cultura poporului român“

POVEȘTI DIN POPOR

adunate de

Ioan Pop-Retegeanu.

Acest op, care se extinde pe 216 pagini, cuprinzând cele mai frumoase povești și la urmă o însemnare a provincialismelor, costă numai **50 cr. plus 10 cr. porto.**

Prăvălie (boltă) de vânzare

sau de esarëndat

se află în comuna **Bobota (Nagy-Derzsida)** (com. Sălăgiului)

Prăvălia e în mijlocul comunei, lângă biserică și față în față cu școala confesională, în

casa proprie a subscrisului.

Constă din 2 odăi și o culina; curte, grajd, grădină foarte bine cultivată, și loc de zidit la stradă, dacă fiitorul chiriaș ar voi să-și zidească boltă nouă. Are și licența de trafic și sare.

Cei cari doresc s'o cumpere, ori închirieze, să binevoiască a se adresa la

Petru Muste,

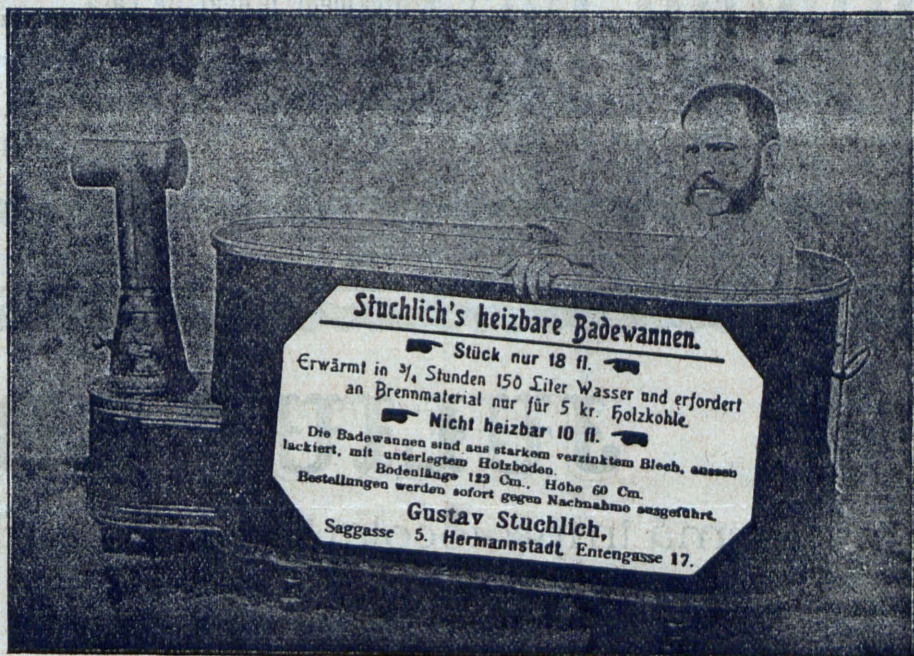
în Nagy-Derzsida (Szilágy megye).

[56] 3-4

[354] 10-20

Vane încălzibile 18 fl.

Potrivit cadou de Crăciun!

Potrivit cadou de Crăciun!

Vane neîncălzibile 10 fl.

Fabrică de casse.

Subscrisul îmi iau voie a face atent p. t. publicul meu la

cassele sigure de foc și spargere,

cari se fac în fabrica mea. La mine se fac casse numai din material bun și tare. De aceea rog cu deosebire on. public, care caută casse, să binevoiască a fi cu atențiune în lista prețurilor la greutatea și măsura indicată pentru-ca privindu-le numai pe din afară se nu cufunde cu alte casse ce obvin în comerț, făcute din material slab și ușor.

În fabrica mea se pregătesc (la comandă, după măsură, cu prețuri ieftine) casse și tresort — e panterate din oțel absolut imposibile de a le găuri.

Pentru biserică și comune casse după înțelegere cu plătire în rate.

Lista prețurilor gratis și franco

Instalare de lumină Atycelen.

Gustav Moess,

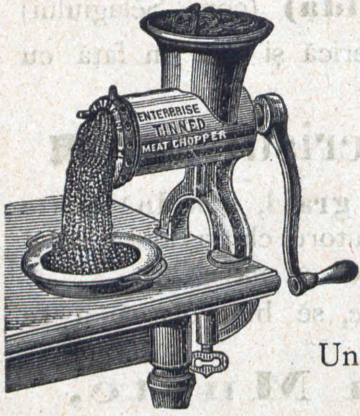
[8] 24-

fabrică de casse în Sibiu,

strada Poplăcii-mare Nr. 8.

Tocătoare de carne „sistem american“.

Suflată curat și cu pătură groasă de cusutor. Fabricat german.

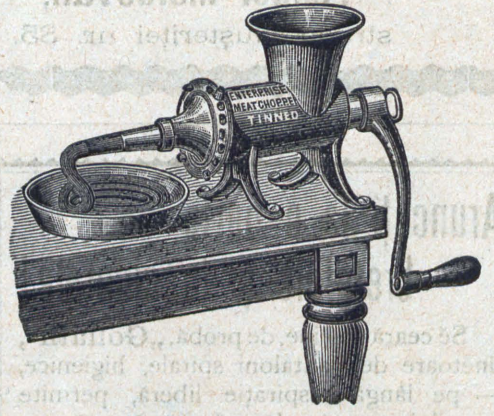
form: R. RR. S.

	Mărimea	R.	RR.	S.
Taie pe oră circa		30	45	60 kilo
O mașină fl.		2.80	3.75	4.45.

Aceste tocătoare de carne pot fi întrebuințate și la umplere de cârnați. În acest scop, după depărtarea cuțitului de tăiat și a discului, trebuie numai să se aplice la mașină tolceriul de cârnați, precum demostrează figura din dreapta.

[60] 2-5

Un tolceriu pentru umplerea cârnaților costă fl. —.25.

CAROL F. JIKELI, Sibiu.

CAMPBOR-EIS

(de Chesebrough, Manufacturing Co., in New-York).

Medicament probat de casă în contra roșetei la față, la mâni și în contra gâdilțurii uscate. Prețul unei doze 80 bani (40 cr.)

— *Espedare zilnică cu posta.* —

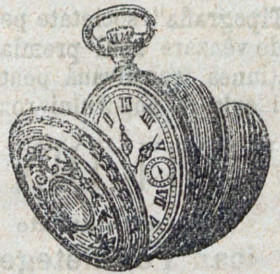
Deposit: În apoteca lui CAROL MÜLLER în SIBIU, Piața mare nr. 10, în palatul Br. Brukenthal.

58| 3-20

JULIUS ERÖS,

firmă înprotocolată la tribunalul comercial r. u.

MAGAZIN

de oroloage, juvele, tot felul de articole de aur și argint.

Oroloj de buzunar remontoir-nichel	dela 2.50 până 6 fl.
Oroloj de buzunar remontoir-argint	> 4.50 > 10 >
Oroloj de buzunar remontoir veritabil argint-țula, cu părți de aur	> 9.— > 15 >
Oroloaje pentru dame din aur, veritabil de Genf	> 12.— > 35 >
Oroloaje pentru domni din aur, veritabil de Genf	> 20.— > 80 >
Deșteptător de nichel, marcă fină	> 2.— > 3 >
Oroloaje cu pendul franc., cu resare, în cutii frumoase	> 5.— > 15 >
Oroloaje cu pendul vieneză cu ponduri	> 14.— > 35 >
Oroloaje de părete, diferite modele	> 2.— > 15 >
Lanțuri de gât pentru dame, de aur	> 6.— > 20 >
Lanțuri de oroloaje pentru dame, de aur	> 9.— > 30 >

Lanțuri de oroloaje pentru d-ni, de aur	dela 20.— până 70 >
Inele de aur de tot felul	> 2.— > 12 >
Inele de aur cu diamant veritabil	> 6.— > 25 >
Inele de aur cu briliant veritabil	> 12.— > 150 >
Inele de aur cu briliant imitat	> 3.50 > 6 >
Cercei de aur de tot felul	> 2.— > 6 >
Cercei de aur cu diamant veritabil	> 6.50 > 40 >
Cercei de aur cu briliant veritabil	> 23.— > 250 >
Cercei de aur cu briliant imitat	> 3.50 > 6 >
Brățare de aur de tot felul	> 10.— > 20 >
Broșe de aur de tot felul	> 6.— > 20 >
Lanțuri de oroloj și de gât din argint	> 1.— > 4 >
Cercei și inele de argint	> —.80 > 2 >
Brățare și broșe de argint	> —.80 > 5 >

Juvasre de tot felul dela 15 cr. (preț de facon) până la 15 fl., precum și amulete, ju-ju-uri, lanțuri, brățare, medalii broșe, ace de cravată, tabaohiere și țigătoare de țigarete, tacâmuri, chibritelnițe, sugarete, nasturi de manșete etc.

Fiecare obiect de aur sau de argint e esaminat și probat din oficiu și pe fiecare bucată se poate vedea esact proba oficioasă (marca oficioasă); eu garantez în scris pe doi ani pentru mersul bun al oroloajelor mele. Toate comanda le efectuesc imediat, pe lângă rambursă sau trimitere anticipativă a prețului, cu îngrijire.

— *Reparaturi de tot soiul se esecută bine și conștientios.* —

Rugându-mă pentru număroase binevoitoare comande, semnez cu deosebită stimă

JULIUS ERÖS,

Strada Cisnădiei 3. Sibiu. Strada Cisnădiei 3.

(Edificiul »Transilvania«).

[44] 11-52